

Uživatelský manuál Obecné informace

Verze 22

DŮVĚRNÉ INFORMACE

Informace, které jsou obsahem tohoto dokumentu, jsou vlastnictvím společnosti Ex Libris Ltd. nebo jejich afilací. Jakékoliv jejich nesprávné užití nebo zneužití bude působit ekonomickou škodu. **NEKOPÍRUJTE TENTO DOKUMENT NEBO JEHO ČÁSTI, POKUD K TOMU NEMÁTE PÍSEMNÉ OPRAVNĚNÍ OD SPOLEČNOSTI EX LIBRIS LTD.**

Tento dokument byl vytvořen pro omezené použití podle smlouvy se společností Ex Libris Ltd. nebo její afilací. Zde uvedené informace obsahují obchodní tajemství a jsou důvěrné.

VÝHRADA

Informace v tomto dokumentu budou periodicky měněny a aktualizovány. Prosíme, abyste zajistili, že používáte jeho nejaktuálnější verzi. V této dokumentaci nejsou žádné záruky, ať už výslovně uvedené nebo implicitně předpokládané, kromě těch, které byly výslovně sjednány v příslušné smlouvě se společností Ex Libris.

Všechny odkazy v tomto dokumentu na jiné webové stránky než ty, které spravuje společnost Ex Libris, jsou zde pouze pro větší pohodlí a v žádném případě nemají sloužit k převedení práv k těmto webovým místům. Dokumenty z takových webových míst nejsou součástí dokumentace pro produkt společnosti Ex Libris a společnost Ex Libris neručí za spolehlivost dokumentů na takových webových stránkách.

OCHRANNÉ ZNÁMKY

"Ex Libris", Ex Libris bridge, Primo, Aleph, Alephino, Voyager, SFX, MetaLib, Verde, DigiTool, Preservation, URM, Voyager, ENCompass, Endeavor eZConnect, WebVoyage, Citation Server, LinkFinder a LinkFinder Plus a další známky jsou ochrannými známkami nebo registrovanými obchodními známkami společnosti Ex Libris nebo jejich poboček.

Nepřítomnost jména nebo loga v tomto seznamu neznamená zřeknutí se jakýchkoli a všech intelektuálních práv, které společnost Ex Libris nebo její pobočky mají ke svým produktům nebo názvům služeb nebo logům.

Ochranné známky různých produktů třetích stran, které mohou zahrnovat dále uvedené, jsou odkázány v této dokumentaci. Společnost Ex Libris si nenárokuje žádná práva k těmto ochranným známkám. Používání těchto ochranných známek neznamená schválení společností Ex Libris pro tyto produkty třetích stran nebo schválení těchto třetích stran pro produkty Ex Libris.

Oracle je registrovaná ochranná známka Oracle Corporation.

UNIX je registrovaná ochranná známka ve Spojených státech amerických a v dalších zemích, jejíž používání je výlučně povolováno společností X/Open Company.

Microsoft, Microsoft logo, MS, MS-DOS, Microsoft PowerPoint, Visual Basic, Visual C++, Win32, Microsoft Windows, Windows logo, Microsoft Notepad, Microsoft Windows Explorer, Microsoft Internet Explorer a Windows NT jsou registrované ochranné známky a ActiveX je ochranná známka společnosti Microsoft ve Spojených státech amerických a/nebo v dalších zemích.

Unicode a Unicode logo jsou registrované ochranné známky společnosti Unicode.

Google je registrovaná ochranná známka společnosti Google.

Copyright Ex Libris Limited, 2014. Všechna práva vyhrazena.

Dokument byl vydán: 3. března 2014.

Webová adresa: <http://www.exlibrisgroup.com>.

Obsah

1	PŘEHLED	5
1.1	Typy bází.....	5
1.2	Konvence pro pojmenování bází.....	6
1.3	Číslování v systému ALEPH.....	6
1.4	Moduly systému ALEPH	7
1.5	Jednotky, dílčí knihovna, sbírka, signatura	8
1.6	Aleph a Unicode.....	9
1.6.1	Jazyk údajů a polí v GUI	9
1.6.2	Jazyk rozhraní GUI a kódová stránka PC	9
1.6.3	Podpora kombinovaných znaků v katalogizačním editoru	10
1.6.4	Nastavení fontů v GUI.....	11
1.6.5	Font pro vyhledávání v GUI a pro modul Katalogizace	11
1.6.6	Normalizace znaků CJK (čínské+japonské+korejské písmo).....	12
2	PODPORA UŽIVATELE	13
2.1	Uživatelský manuál systému ALEPH	13
2.2	Online nápověda pro moduly GUI.....	13
2.3	WWW OPAC	17
3	POUŽÍVÁNÍ A PŘIZPŮSOBOVÁNÍ VAŠEHO GRAFICKÉHO KLIENTA.....	18
3.1	Přihlášení do systému.....	19
3.2	Změna jazyka dialogu	19
3.3	Představení GUI klienta systému ALEPH	20
3.4	Konfigurace hlavní karty.....	24
3.5	Operační lišta.....	24
3.5.1	Ikony pro indikátory	25
3.5.2	Ikony aplikací	25
3.5.3	Ikony nastavení.....	25
3.6	Práce bez myši.....	29
3.6.1	Přizpůsobení definic klávesových zkratk	30
3.7	Konfigurace klávesy F1	32
3.8	Okno Vizuelní vlastnosti.....	32
3.8.1	Dialogová okna a vizuelní vlastnosti	34

3.9	Úprava doplňkových (dlouhých) textových polí.....	37
3.10	Data v GUI klientovi systému ALEPH	38
3.10.1	Nastavení formátu data	38
3.10.2	Datové pole.....	39
3.10.3	Zadání data	39
3.10.4	Listování v měsících a v letech.....	40
3.11	Ikony pro klávesové zkratky	41
3.12	Přechody mezi aplikacemi	41
3.13	Okna s dalšími údaji, která jsou vyvolávána z formulářů	42
3.14	Seznamy v GUI klientovi - zobrazení/skrytí sloupců	44
3.15	Kontrola aktualizací pro klienta (program Version Check).....	46
3.15.1	Aktualizace souborů ze serveru pomocí programu Version Check	46
3.15.2	Režim Spojení.....	47
3.15.3	Režim Přepsání	48
3.16	Uložit/Zobrazit implicitní hodnoty.....	48
4	SPOUŠTĚČE.....	49
4.1	Seznam spouštěčů	49
4.2	Seznam spouštěčů záznamu	50
5	EXTERNÍ SLUŽBY	51
6	SLUŽBY.....	51

1 Přehled

1.1 Typyází

V systému ALEPH je možné budovat šest typůází. Každááze je identifikována kódem vytvořeným ze tří písmen následovaným dvěma číslicemi. Číslice identifikují typ áze (podle schématu používání číslic při názvové konvenci, nikoliv kvůli tomu, že by šlo o požadavek systému).

- Bibliografická áze (BIB áze) obsahuje bibliografické záznamy. Je identifikována číslem v rozsahu 01-09 (např. USM01).

V bibliografické ázi probíhá vyhledávání. Jedna knihovna může budovat jednu i více bibliografických ází. Jestliže bibliografická áze obsahuje pro jeden titul více záznamů, lze použít model Union View (Sjednocený pohled), který zajistí, že bude uživateli OPACu předkládán pouze jeden záznam. Jedna bibliografická áze může být definována tak, že je tvořena jednotlivými logickými ázemi. Tyto oddělené áze mohou vyřešit problém rozdílné struktury záznamu (polí a tagů), rozdílné správy autorit, historického oddělení ází, které nemohou být spojeny apod. Nemá-li pro jiný postup knihovna dobrý důvod, doporučuje se používat jednu bibliografickou ázi.

- Administrativní áze (ADM áze) obsahuje data o přírůstcích, výpůjčkách, uživateli (ať už jde o personál či o čtenáře). Tento typ áze je identifikován číslem v rozsahu 50-59 (např. USM50).

Jednu bibliografickou ázi může sdílet několik administrativních ází. V nastavení s více administrativními knihovnami se doporučuje, aby byla definována speciální sdílená ADM áze pro záznamy čtenářů a záznamy s uživatelskými oprávněními. Taková ADM áze NEBUDE patřit jakékoliv skutečné instituci, nebude obsahovat akviziční záznamy, záznamy pro modul Výpůjčky nebo záznamy fyzických knihovních jednotek. Bude obsahovat pouze záznamy čtenářů a uživatelů z řad personálu knihovny.

Záznamy o čtenářích jsou rozděleny do dvou dílčích typůází v systému ALEPH – speciální ADM áze, popsaná výše, a reálná ADM áze (jedna nebo více), budované pro konkrétní instituce. Základní záznam o čtenáři (jméno, adresa a záznam o oprávněních pro práci v systému ALEPH (pro konsorciální použití)) je uložen ve speciální ADM ázi. Konkrétní oprávnění pro práci v modulu Výpůjčky jsou uložena v příslušné ADM ázi.

Základní definice ve vašem nastavení systému ALEPH stanoví, která áze slouží pro účely definování oprávnění pro zaměstnance knihovny, záznamy čtenářů a zprávy o aktualizaci záznamů. V některých knihovnách bude takto používána ADM áze, knihovny používající více ADM ází mohou dát přednost používání zvláštní áze.

- Áze záznamů o knihovních jednotkách (HOL áze) obsahuje informace o umístění jednotek a souhrnné informace o knihovních jednotkách. Také může být použita pro

uchovávání zvláštních lokálních polí. Tento typ báze je identifikován číslem v rozsahu 60-69 (např. USM60).

- Autoritní báze (AUT báze) obsahuje autoritní záznamy s preferovanými formami záhlaví a vztahy mezi záhlavími (tezaury). Tento typ báze je identifikován číslem v rozsahu 10-19 (např. USM11).
- Báze pro meziknihovní výpůjčky (MVS báze) obsahuje kopie bibliografických záznamů, jejichž výpůjčky byly požadovány jinými knihovnami pro jejich čtenáře. Tento typ báze je identifikován číslem v rozsahu 20-29 (např. USM20) ve "starém" systému MVS, nebo 40-49 v "novém" (zveřejněném ve verzi 18) systému MVS.
- Báze studijní literatury (CR) je bibliografická báze obsahující záznamy dokumentů používaných pro seznamy studijní literatury (nebo pro rezervní příruční fondy, budované pro účely jednotlivých (VŠ) kurzů/přenášek). Tento typ báze je identifikován číslem v rozsahu 30-39 (např. USM30).

1.2 Konvence pro pojmenováníází

Jméno každé báze je tvořeno třípísmenným kódem pro bázi a dvěma číslicemi, označujícími typ báze.

Hlavní demo báze jsou pojmenovány podle katalogizačních standardů: USMnn, UNInn, MABnn (pro MARC 21, UNIMARC, respektive MAB). Klientské báze mají specifické kódy.

Příklady:

- USM50 je demo ADM báze pro MARC 21.
- UNI10 je demo AUT báze pro UNIMARC.
- KCL01 je BIB báze pro King's College, Londýn.

V dokumentaci jsou obvykle báze pojmenovány podle své funkcionality. Například ADM50, BIB01 apod.

1.3 Číslování v systému ALEPH

Jedinečná čísla záznamů

Systém přiděluje identifikační číslo, které je jedinečné v rámci každé z ADM, BIB, HOL, AUT a dalšíchází. (Číslo je přidělováno v každé zází podle čítače "Last doc number" v UTIL/G/2.) Když je vytvářen ADM záznam, systém se snaží použít stejné číslo, které bylo přiděleno k BIB záznamu, který je s daným ADM záznamem spojený. V nastavení ADM báze bude běžně v čítači "Last doc number" použito velmi vysoké číslo, čímž se rezervují nižší čísla k dosažení shody čísel ADM záznamů s čísly BIB záznamů.

Čárový kód - pro každou specifickou jednotku (například každá shodná kopie knihy má jedinečný čárový kód).

Čtenář - každý čtenář je identifikován alespoň dvěma jedinečnými identifikátory: ID čtenáře a čárovým kódem čtenáře. ID čtenáře je stálé a nemůže být změněno, čárový kód může být kdykoliv změněn.

1.4 Moduly systému ALEPH

Klient GUI (Graphical user interface - grafický klient)	Modul	Popis modulu
Moduly GUI	Akvizice/Seriály	<ul style="list-style-type: none"> • Akvizice - objednávání, fakturace, dodání materiálů, reklamace, EDI, s akvizicí spojené dávkové služby. • Seriály - správa předplatných, předpověď četnosti, správa čísel seriálů a záznamů jednotek pro ně vytvořených, reklamace a urgence, se seriály spojené dávkové služby.
	ALEPHADM	Správa tabulek bází systému ALEPH, které určují, jak bude systém pracovat pro danou instalaci.
	Katalogizace	Katalogizace, s katalogizací spojené dávkové služby.
	Výpůjčky	Výpůjčky/vracení, požadavky, správa uživatele, peněžní transakce, studovna, správa některých jednotek, s výpůjčkami spojené dávkové služby.
	MVS	Meziknihovní výpůjčky (příchozí i odchozí), s meziknihovními výpůjčkami spojené dávkové služby.
Funkce GUI	Vyhledávání	Vyhledávání je obsaženo ve všech GUI modulech.
	Jednotky	Správa údajů o jednotkách není zajišťována zvláštním modulem, ale je obsažena v modulech Katalogizace, Akvizice/Seriály a Výpůjčky.
	Správce úloh	Sledování dávkových zpráv a procesů, tisky. Správce úloh je obsažen ve všech modulech.

Klient GUI (Graphical user interface - grafický klient)	Modul	Popis modulu
Web	WWW OPAC	Vyhledávání v katalogu a funkce pro výpůjčky/meziknihovní výpůjčky pro čtenáře.
	Správa studijní literatury	Údaje o kurzech a materiály ke kurzům.
Samostatný GUI		
Offline Výpůjčky	Základní výpůjční činnosti bez možnosti spolupráce s hlavním GUI klientem a/nebo se serverem	.
Offline Katalogizace	Ukládání katalogizačních záznamů bez možnosti interakce s katalogem a s možností ukládání pouze na lokální počítač.	

1.5 Jednotky, dílčí knihovna, sbírka, signatura

Jednotky

Jednotka je základní prvek ("atom") systému ALEPH.

Jednotka je v systému ALEPH fyzická jednotka s jedinečným identifikátorem: čárovým kódem.

Dva identické exempláře jedné knihy = dvě jednotky.

Dílčí knihovna

Dílčí knihovna je nejmenší administrativní jednotka - představuje zvláštní rozčlenění ADM báze.

Záznamy jako jednotky, objednávky, předplatná, výpůjčky a transakce jsou vytvářeny na úrovni dílčí knihovny.

Každá dílčí knihovna může mít vlastní oddělený výpůjční řád a další pravidla pro výpůjčky. Též autorizace pro knihovníky pro různé funkce systému je definována na úrovni dílčí knihovny.

Sbírka/signatura

Používání sbírky a signatury pro jednotky je v systému ALEPH nepovinné. Sbírk a signatura může být zapsána a spravována v HOL záznamu nebo v jednotlivých záznamech jednotek.

Sbírka a signatura se používají pro přesnější popis fyzického umístění jednotky v knihovně.

Každá dílčí knihovna má svou vlastní sadu možných sbírek a signatur (která může být založena na různých klasifikačních standardech).

Objednávkové pracoviště

Pro akviziční funkce se může knihovna rozhodnout pro nahrazení dílčí knihovny „objednávkovým pracovištěm“, aby mohla definovat menší administrativní pracoviště. Objednávkové pracoviště je jiným druhem dělení a nemusí mít s dílčími knihovnami žádnou souvislost.

Pracoviště MVS

Nový modul MVS (na rozdíl od modulu používaného do v. 18) používá pro MVS speciální pracoviště MVS. Pracoviště MVS souvisejí s dílčími knihovnami, protože jsou používána pro dodávání dokumentů z fondů určitých dílčích knihoven.

1.6 Aleph a Unicode

Všechny údaje jsou v systému ALEPH uloženy v kódování Unicode UTF-8. Mimo bibliografických údajů se to týká také administrativních dat (například jména čtenářů a dodavatelů, jména bází apod.). Všechny interní hodnoty kódů (například kódy bází) musí být používány z rozmezí ASCII z Unicode. Tabulky pro znakové konverze se používají pro nastavení ekvivalencí pro řazení a pro konverze různých znakových sad (například MARC8, ISO 8859-2, CP 1250) do a z Unicode pro import a export záznamů.

1.6.1 Jazyk údajů a polí v GUI

Ve všech modulech GUI (s výjimkou AlephADM) může pracovník knihovny používat libovolný jazyk. Data mohou být zapisována a zobrazována ve všech jazycích. Zahrnuje to všechna textová pole, editor záznamů v modulu Katalogizace, pole pro vyhledávání, seznamy a texty nástrojových lišt. V modulu AlephADM může uživatel používat pouze jazyk definovaný v kódové stránce PC a angličtinu.

1.6.2 Jazyk rozhraní GUI a kódová stránka PC

Jazyk rozhraní GUI podporuje pouze implicitní znakovou sadu.

To znamená, že rozhraní GUI, které zobrazuje jazykové soubory v GUI (např. ...\\circ\tab\eng>window.dat, message.dat atd.), může správně zobrazovat jazyk, který je kompatibilní s implicitní kódovou stránkou PC. Má-li být například rozhraní GUI v němčině, angličtině, francouzštině nebo v latině, musí být definována příslušná kódová stránka, např. anglická kódová stránka.

1.6.3 Podpora kombinovaných znaků v katalogizačním editoru

Systém Aleph poskytuje v GUI modulech úplnou podporu Unicode: v modulu Výpůjčky, Akvizice, MVS a Katalogizace. Podle nastavení příznaku v souboru alephcom.ini může být podpora pro editování katalogizačních záznamů na zobrazování a ukládání jakýchkoli znaků Unicode, včetně kombinovaných znaků.

```
Setting up combined characters in .\alephcom\tab\alephcom.ini
```

```
[Main]  
CombinedCharSupported=Y
```

Aktivování podpory pro kombinované znaky poskytuje správné zobrazení kombinovaných znaků, které se používají v různých jazycích, jako jsou vietnamština, tibetština, thajština, arabština a hebrejština.

Pokročilý katalogizační editor, podporující kombinované znaky, je ve shodě se standardním editorem firmy Microsoft a chování GUI je podobné funkcionalitě Microsoftu.

Kvůli této kompatibilitě s Microsoftem se pokročilý katalogizační editor chová jinak, než jak se choval předchozí nástroj pro katalogizační editor (ve verzích před verzí Aleph 20, kde kombinované znaky nebyly podporovány). Následující funkce jinak vypadají a jinak se chovají:

- V novém katalogizačním editoru není používán na editovaných řádcích kurzor ve tvaru šipky, ale úzký kurzor.
- Když jsou řádky označeny (po výběru uživatelem), je celý řádek zvýrazněn modrou barvou (nejen vybraný text jako v předchozím editoru) a mezi vybranými řádky je tenký bílý řádek.
- Při použití režimu rozděleného editování je neaktivní záznam šedivý s bílým řádkem mezi řádky textu. V předchozím editoru se zobrazoval celý záznam se šedým pozadím bez bílých oddělovacích řádků.
- Při otevření roletového menu pro funkci Editovat text (stisknutím <Shift> + pravé tlačítko myši) a Editovat (klepnutím pravým tlačítkem myši) se změní umístění vybraného pole na pozici kurzoru myši. V předchozím editoru se po aktivaci těchto funkcí v menu nic nezměnilo.
- Při použití šipek pro pohyb mezi poli je kurzor umístěn na poslední pozici, ve které byl (v daném poli). V předchozím editoru se kurzor pohybuje vertikálně (pozice X je vždy zachována).

- Obdobně jako ve standardu firmy Microsoft je podporována změna směru písma v závislosti na nastavení směru psaní textu na PC: zprava doleva a/nebo zleva doprava. Toto nastavení je definováno pro určité PC v okně pro volbu regionálních funkcí a jazyka. To znamená, že možnost změnit směr písma zprava doleva je nastavena jen pokud vaše PC má nastavenou podporu jazyků, které se píšou zprava doleva (viz příklad nastavení PC níže).

Když je konfigurována podpora kombinace znaků pomocí parametru `CombinedCharSupported=Y`, máte v menu Editovat text možnost použít volbu **Ukázat skryté znaky**.

Upozorňujeme, že i v předchozím katalogizačním editoru je možno vypnout podporu zápisu kombinovaných znaků pomocí nastavení parametru `CombinedCharSupported=N` v souboru `.\alephcom\tab\alephcom.ini`.

1.6.4 Nastavení fontů v GUI

Fonty, které mohou být použity pro různé části textu v oknech GUI, jsou nastavovány v souboru `.\alephcom\tab\font.ini`.

Implicitní font je nastaven v položce `WindowControls`:

```
WindowControls 00000 0FFFF Tahoma N N N 12 DEFAULT_CHARSET
```

1.6.5 Font pro vyhledávání v GUI a pro modul Katalogizace

Jsou definována speciální pole, která používají font s následujícím pokročilým rysem. Jsou tím myšlena zejména pole GUI: Vyhledávání (tedy Prohlížení, hledání atd.), katalogizační editor a katalogizační formuláře.

- Nastavení fontu, pokud je definována podpora kombinovaných znaků (`CombinedCharSupported=Y`)

Existují speciální pole, která používají font s následujícím pokročilým rysem. Jsou tím myšlena zejména pole GUI: Vyhledávání (tedy Prohlížení, hledání atd.), katalogizační editor a katalogizační formuláře.

Mohou být nastaveny speciální fonty pro určité znaky (např. pro staroslověnské znaky) v položkách `SpecialFont` (kde je možné definovat znaky pro řadu hodnot Unicode):

```
SpecialFont          00531          0058A          Sylfaen
N N N 18 DEFAULT_CHARSET
SpecialFont          02070          0208E          Reader      Sans
N N N 17 DEFAULT_CHARSET
SpecialFont          0E000          0F8FF          Reader      Sans
N N N 16 DEFAULT_CHARSET.
```

V režimu kombinovaných znaků (`CombinedCharSupported=Y`) je font nastaven pro celé pole a je citlivý na první zadaný znak. To znamená, že do vložení jakéhokoliv znaku systém hledá jeho hodnotu Unicode v položkách `SpecialFont` a pro celý obsah pole použije relevantní font. Libovolný znak, který by byl zadán po prvním speciálním znaku, nebude mít pro dané pole žádný účinek. Celý obsah pole bude zobrazen s použitím stejného fontu.

- Nastavení fontů, pokud kombinované znaky nejsou podporovány (`CombinedCharSupported=N`)

Font je nastaven pro každý jednotlivý znak. To znamená, že obsah pole se může zobrazovat v několika různých fontech podle toho, které fonty odpovídají vkládaným znakům. Systém k tomu využívá položky `EditorField` (pro modul Katalogizace) a `UnicodeEdit` (pro Vyhledávání) v souboru `font.ini`.

1.6.6 Normalizace znaků CJK (čínské+japonské+korejské písmo)

Pro určení toho, které znaky CJK by měly být normalizovány, byste měli nastavit tabulku `.\Alephcom\Tab\CJKNormalization.txt`.

Upozorňujeme, že čínští zákazníci by měli z tabulky odstranit tyto znaky:

- 0xFF0C
- 0xFF1A
- 0xFF1B

Maximální počet znaků, které tato tabulka připouští, je 200. Standardním chováním systému je nepodporovat žádnou normalizaci CJK, pokud je tato tabulka prázdná, nebo pokud v adresáři `.\Alephcom\Tab` není nalezena.

2 Podpora uživatele

V celém systému, jak v GUI klientovi, tak ve WWW OPACu, je k dispozici nápověda.

2.1 Uživatelský manuál systému ALEPH

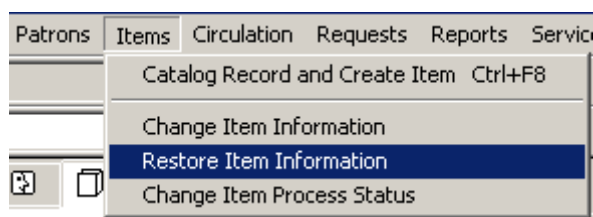
Uživatelský manuál systému ALEPH je pro uživatele primárním zdrojem informací o systému ALEPH 500. Je rozdělen do modulů. Některé moduly se vztahují k určitému modulu GUI klienta (například Katalogizace) a v některých částech jsou vysvětleny funkce v některých modulech GUI (například Vyhledávání), případně témata (například Autority). Uživatelský manuál popisuje funkce a možnosti, které můžete používat, a poskytuje podrobný návod ke splnění určitých úkolů.

Uživatelský manuál je přístupný rovněž v [Dokumentálním centru firmy Ex Libris](#).

2.2 Online nápověda pro moduly GUI

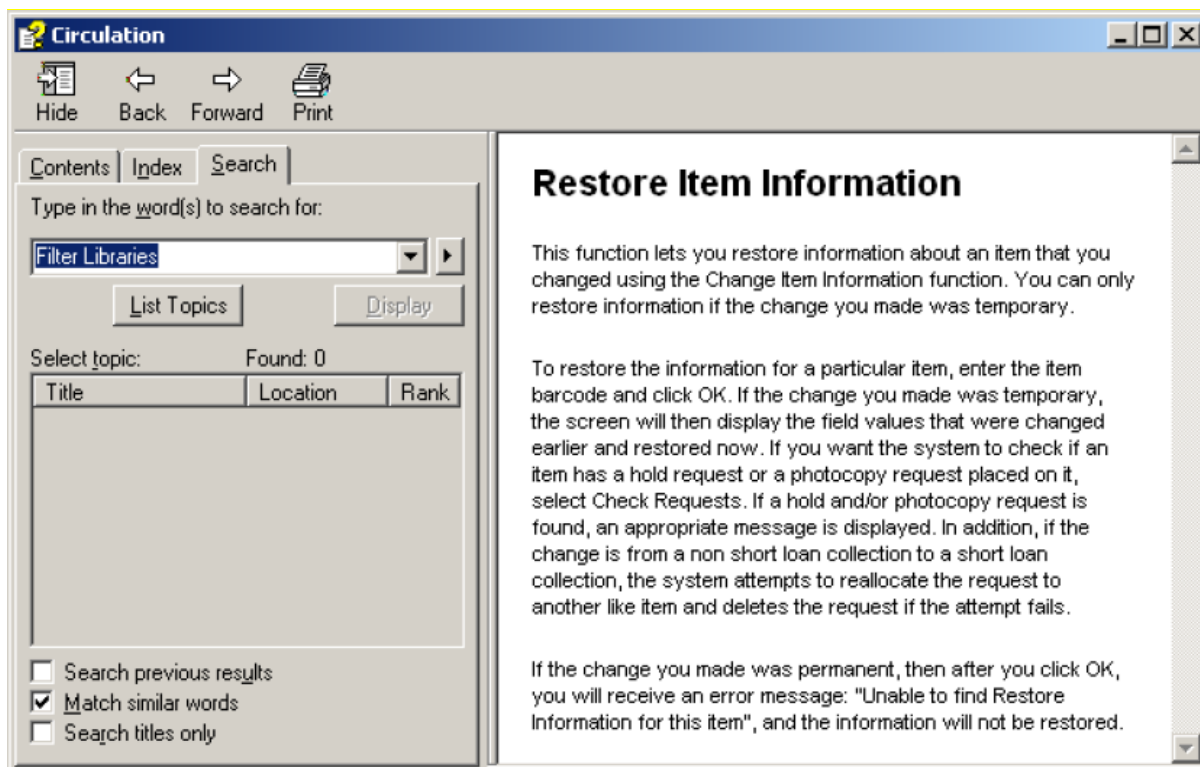
Pro zobrazení nápovědy GUI klienta systému ALEPH:

- Stiskněte klávesu F1 ze zvýrazněné položky menu:

- Klepněte na tlačítko **Nápověda**.
- Stiskněte klávesu F1 v panelu, který je aktivní.
- Klepněte na ikonu s otazníkem v hlavním menu , a potom klepněte na prvek obrazovky.

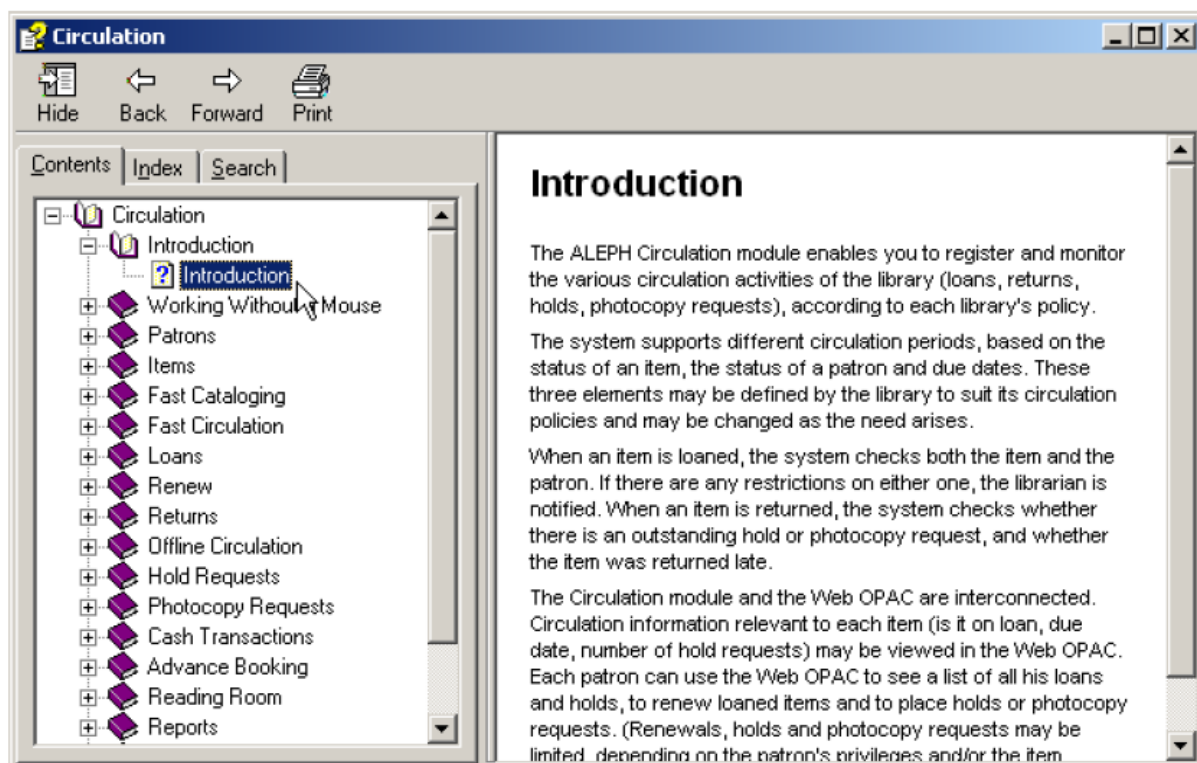
Typické téma nápovědy vypadá takto:

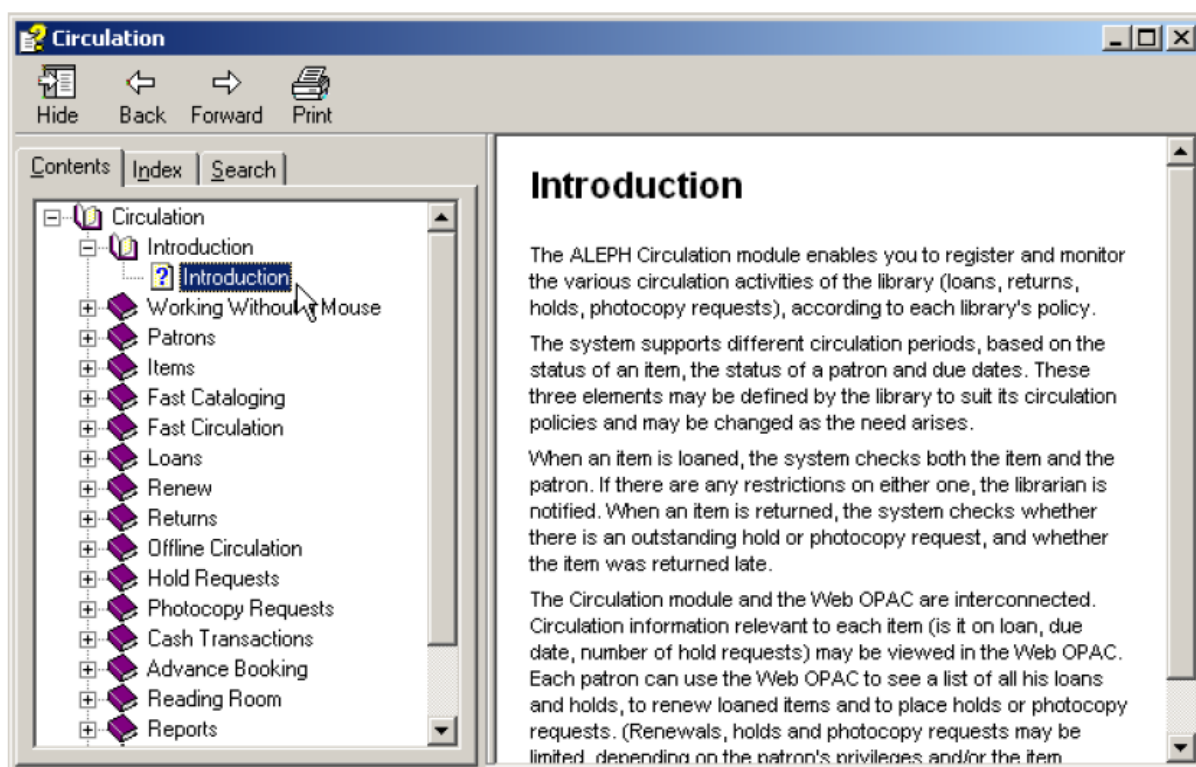
V následující části jsou vysvětleny některé z akcí, které můžete použít v okně Návodů:

Prohlížení obsahu nápovědy

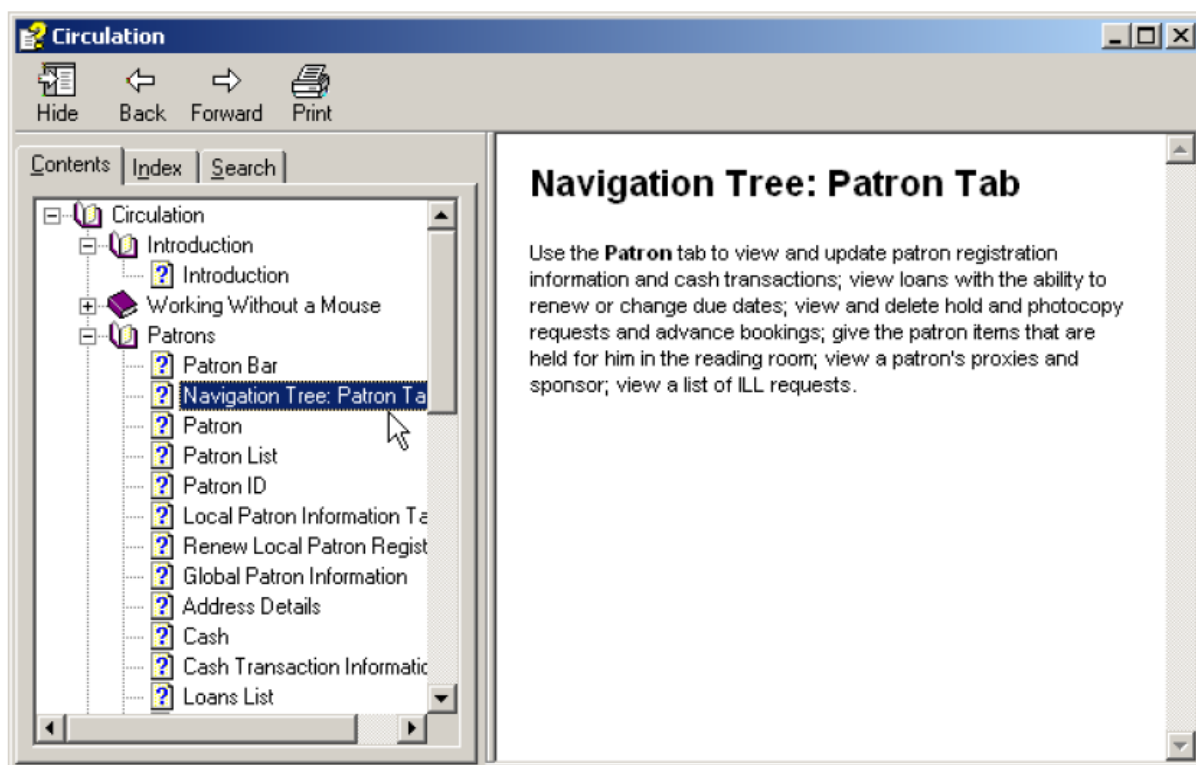
V obsahu najdete nápovědu pro všechny moduly GUI systému ALEPH. Chcete-li se podívat na obsah nápovědy, klepněte na kartu Obsah:

Klepněte na ikonu knihy, aby se zobrazila témata k vybranému předmětu:

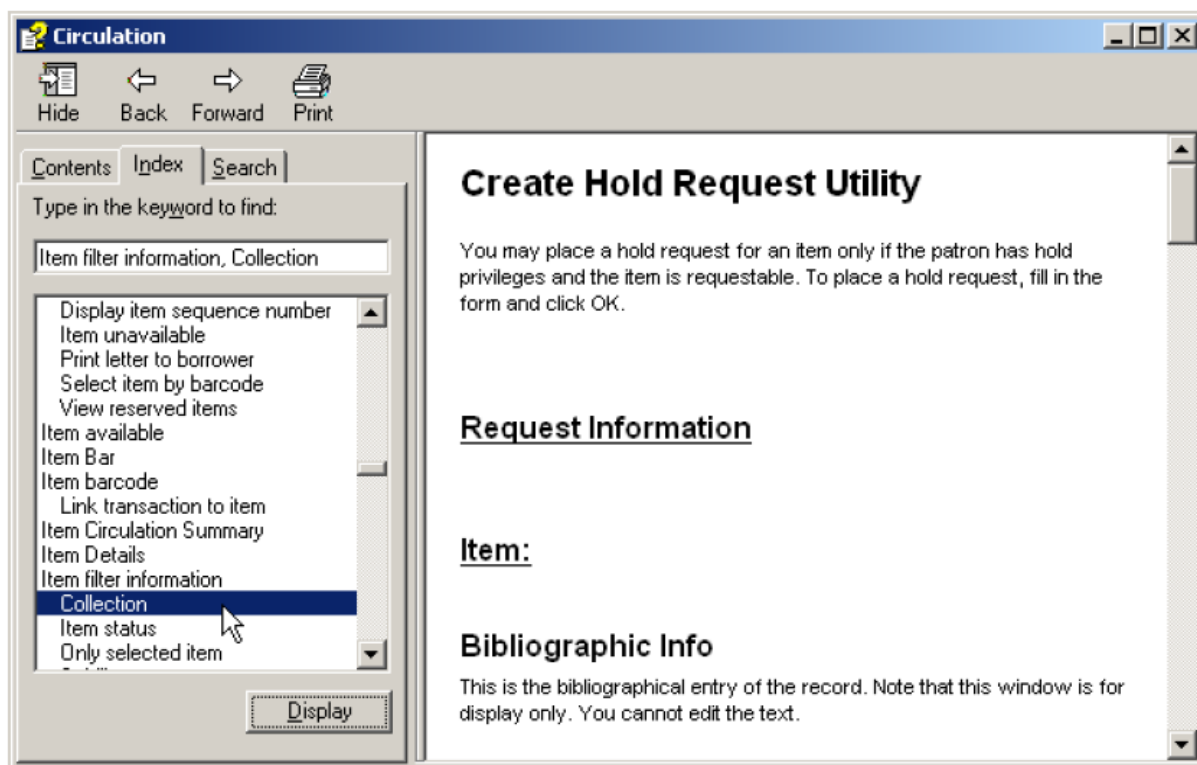
Klepněte na téma, abyste si mohli přečíst nápovědu k danému tématu:

Prohlížení položek rejstříku

Chcete-li použít rejstřík:

1. Klepněte na kartu Hledání slov v okně Nápověda:

2. Zadejte téma, které chcete najít, nebo listujte v seznamu položek rejstříku.
3. Klepněte na položku rejstříku, která vás zajímá, a poté na tlačítko **Zobrazit**.

2.3 WWW OPAC

Ve WWW OPACu obsahuje mnoho obrazovek jednoduché instrukce:

[Basic Search](#) | [Multi-field](#) | [Multi-base](#) | [Advanced Search](#) | [CCL](#) |

Basic Search

Type word or phrase	<input style="width: 90%;" type="text"/>
Field to search	All Fields <input type="button" value="v"/>
Words adjacent?	☒ No ☐ Yes
Base to search	Ex Libris University <input type="button" value="v"/>
<input type="button" value="Go"/> <input type="button" value="Clear"/>	

Limit search to:

Language: all <input type="button" value="v"/>	Year from: <input style="width: 80%;" type="text"/>	Year to: <input style="width: 80%;" type="text"/> yyyy (Use ? for truncation when not using from/to)
Format: all <input type="button" value="v"/>	Location: all <input type="button" value="v"/>	

Search hints:

- If you choose Yes for "Words adjacent," you can type in the phrase *computer programming* and the system will understand that you want only records that have the word *computer* NEXT to the word *programming*.
- Lowercase letters will find matches of capitalized words also. For example, *computer* will find matches for *computer*, *Computer* and *COMPUTER*.
- You may use the Boolean operators AND and OR in your search string. For example, you could type *(heart OR cardiac) AND surgery* to retrieve all records having *heart* or *cardiac* in them, together with the word *surgery*.
- Use the ? character to find matches that contain portions of words. For example, *gun?* will retrieve *gun*, *guns*, *gunners*, *gunnery*, *gunning*, etc. In another example, *?ology* will retrieve *anthropology*, *archaeology*, *psychology*, etc. The ? character may also be used to find variant spellings. For example, *alumi?m* will find both the American spelling, *aluminum*, and the British spelling, *aluminium*.

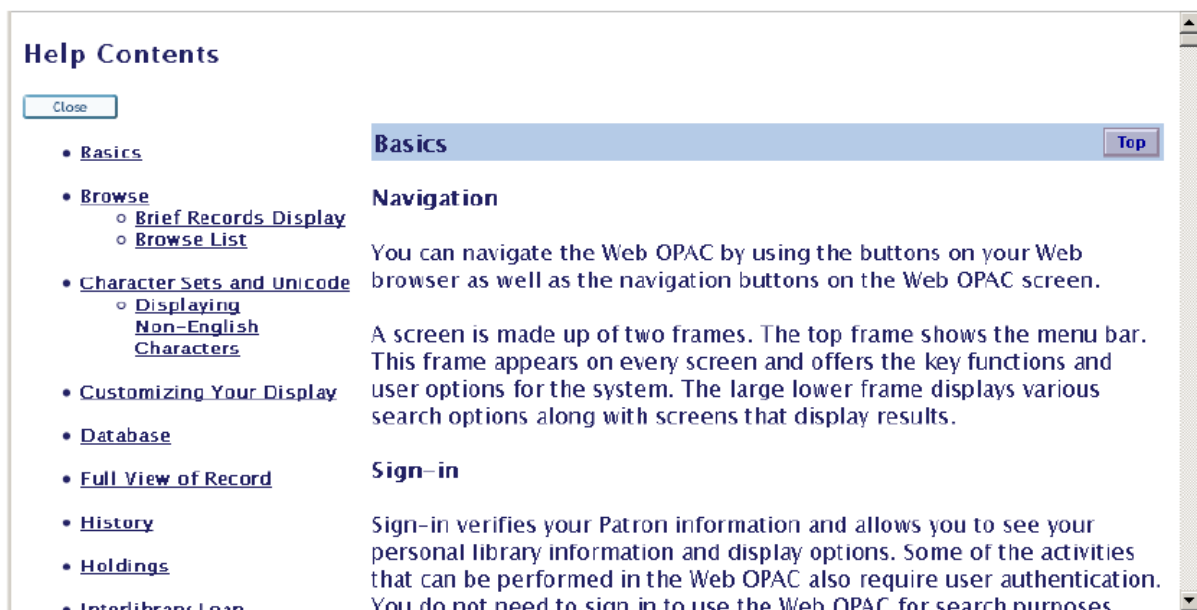
Kromě toho je k dispozici obecnější nápověda po klepnutí na volbu Nápověda v menu v horním rámci prohlížeče:

Ex Libris University

Sign-in	End Session	My Library Card	Preferences	Databases	Feedback	ILL	Help
Browse	Search	Results List	Previous Searches	My e-Shelf			

[Basic Search](#) | [Multi-field](#) | [Multi-base](#) | [Advanced Search](#) | [CCL](#) |

Když uživatel zvolí nápovědu, zobrazí se toto okno:

3 Používání a přizpůsobování vašeho grafického klienta

V této kapitole jsou popsány různé prvky obrazovky grafického klienta (GUI) systému ALEPH. Dostanete také návod k tomu, jak je možné měnit vzhled a způsob chování klienta systému ALEPH na vaší pracovní stanici.

Vzhled klienta můžete měnit úpravami oken a tabulek, které definují zobrazovaná data.

V Uživatelském manuálu systému ALEPH se často používá zkratka GUI, která znamená grafické uživatelské rozhraní. V popisu funkcí je často nahrazena označením grafický klient nebo pouze klient či GUI klient. Je to prostředí, v němž můžete na své pracovní stanici pracovat s funkcemi systému ALEPH pomocí uživatelsky příjemného grafického programového vybavení, které zahrnuje různá tlačítka, šipky, ikony a klávesy.

Klient je software, který je uložen na vaší pracovní stanici (lokálním počítači) a který se používá ke komunikaci s programy systému ALEPH na serveru, kde jsou uložena data ve vašich databázích. Klient obecně obsahuje všechny moduly systému ALEPH. GUI klient může být po provedených úpravách znovu zkomprimován a distribuován na další pracovní stanice. Tyto činnosti obvykle provádí systémový knihovník nebo systémový administrátor.

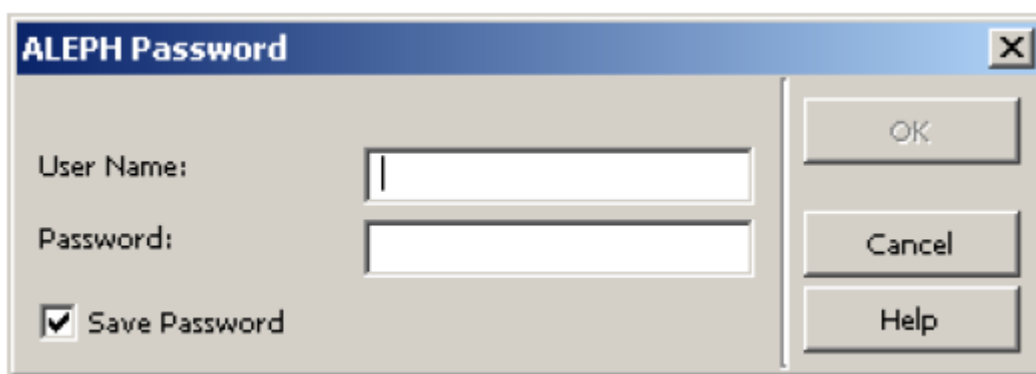
Když budete používat GUI klienta systému ALEPH, můžete si vybrat, zda budete používat myš (ke klepání na tlačítka, šipky a ikony) nebo pouze klávesnici vašeho počítače.

3.1 Přihlášení do systému

Když spustíte na svém počítači první modul GUI klienta, pak, jestliže jste již nebyli přihlášení, vás systém požádá o zadání vašeho uživatelského jména a hesla. Jestliže toto jméno a heslo nejsou na připojitelných serverech platné, zobrazí se zpráva "Heslo nebylo ověřeno na připojitelných počítačích". V takovém případě byste měli kontaktovat systémového knihovníka a požádat jej o pomoc.

Pro přihlášení ke GUI klientovi systému ALEPH je potřeba postupovat následovně:

1. V menu Start systému MS Windows klepněte na volbu Programy>ALEPH 500>"*jméno_modulu*". Můžete si také vytvořit na svém počítači zástupce pro nástrojovou lištu aplikací systému ALEPH.
2. Jestliže *NEBYLO* při minulém přihlášení na vaší pracovní stanici zaškrtnuto okénko 'Uložit heslo', zobrazí se automaticky okno pro zadání jména a hesla pro přístup k funkcím systému ALEPH.

3. Zadejte své uživatelské jméno a heslo. Měli byste si dát pozor na zrušení zaškrtnutí okénka 'Uložit heslo', pokud je to potřeba (například proto, že na dané pracovní stanici pracuje v systému ALEPH ještě jiná osoba).

Poznámka

Všimněte si, že pokud zadáte neregistrované uživatelské jméno, bude jako implicitní použito jméno "NONE" a zobrazí se tato zpráva:

Přihlášení k systému ALEPH není podporováno ve vaší konfiguraci GUI.

Budete moci pracovat pouze v offline režimu.

3.2 Změna jazyka dialogu

Můžete kdykoliv změnit jazyk dialogu tak, že klepnete pravým tlačítkem na ikonu babylónské věže v pravém dolním rohu obrazovky GUI klienta a vyberete si z roletového menu jeden z jazyků, který máte k dispozici.

Změna fontů a barev

Budete-li chtít změnit font nebo barvu tématu nápovědy:

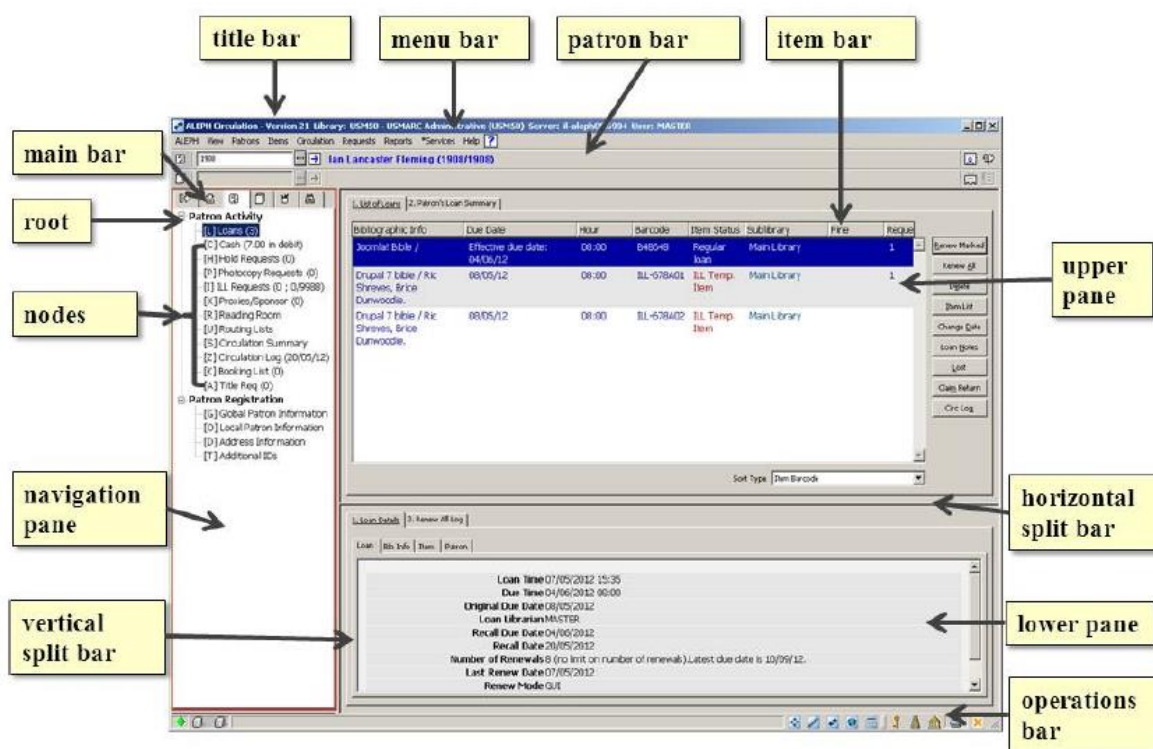
1. V okně s tématem nápovědy klepněte na menu Možnosti.
2. Budete-li chtít změnit velikost písma (fontu), klepněte na tlačítko **Fonty** a pak si vyberte Malé, Normální, nebo Velké. Pro změnu barvy klepněte na **Použít systémové barvy**.
3. Když jste vyzváni, abyste zavřeli nápovědu, klepněte na **Ano**. Když nápovědu znovu otevřete, barva pozadí a textu bude odpovídat systémovým barvám.

Poznámka

Změna písma nebo barvy se projeví pouze v aktuálním souboru nápovědy.

3.3 Představení GUI klienta systému ALEPH

Následující obrázek ukazuje typickou obrazovku GUI klienta systému ALEPH (v tomto případě jde o obrazovku z GUI Výpůjčky, v níž se zobrazují údaje o čtenáři):

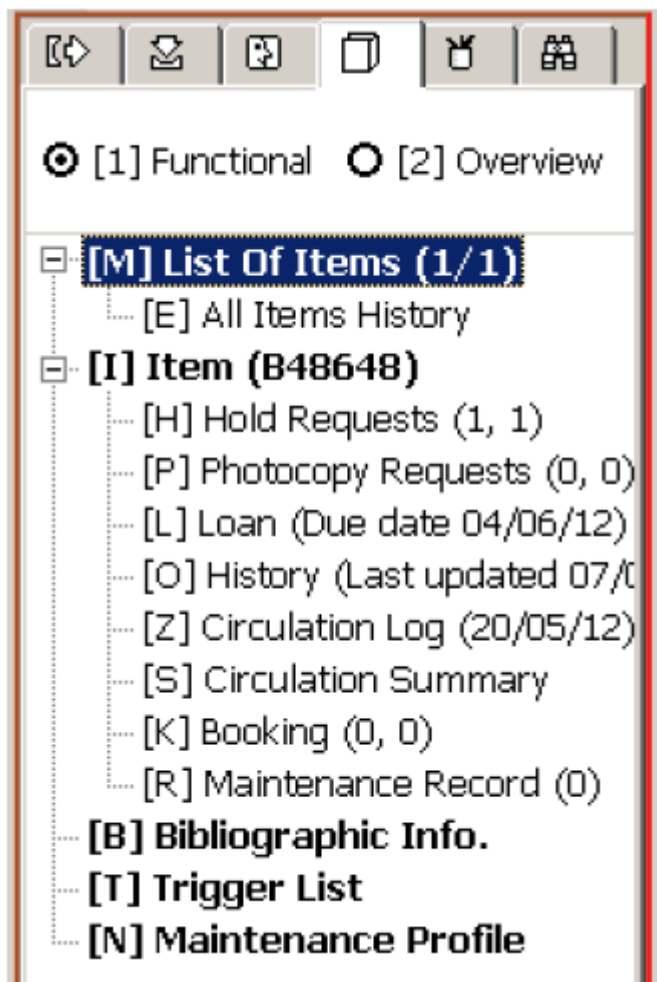
V bublinách se používají konvence, které se shodují s tím, jak jsou jména prvků obrazovky použita v dokumentaci.

Tato sekce popisuje ty prvky obrazovek, které jsou společné pro všechny moduly GUI klienta.

Prvky obrazovek, které jsou specifické pro určitý modul GUI klienta, jsou popsány v kapitole Přehled příslušného modulu GUI.

Navigační strom

Uzly v navigačním stromu aktivují různé obrazovky stejně jako příkazy z menu:

Horní a spodní panel

O zobrazení údajů v obou částech obrazovky rozhoduje uzel, který jste si vybrali v navigačním stromu. Zobrazit se může formulář, seznam nebo záznam. Obsah horního a spodního panelu se mění podle kontextu.

Příklad 1

The screenshot displays a library management interface. The top section, titled 'Items List', features a table with columns: Sublibrary, Collection, Status, Due Date, Item Barcc, Request, Loans, Last Retur, and Patron ID. A single row is highlighted in blue, representing an item from 'Main Library' in the 'General' collection, with a status of 'Regular loan' and an effective due date of '04/06/12'. To the right of the table is a vertical stack of buttons: Booking Req, Photo Request, Hold Request, Claim Return, Lost, Print Slip, Push to Items, and Refresh. Below the table, a 'Sort Options' dropdown menu is set to 'Vol./Year/Part/Library'. The bottom section, titled 'Item Details', has tabs for 'Item', 'Bib Info', and 'Loan'. The 'Item' tab is active, showing a list of item details: Doc Number (Item Sequence) 51820 1.0, Item Sublibrary Main Library, Item Collection General, Item Description, Item Status Regular loan, Item Process Status Not in Process, Item Process Status Update Date 07/05/2012, Item Barcode B48648, and Item Conn No.

V tomto příkladu spodní panel obsahuje detailní informace o řádku zvýrazněném v horním panelu (rozšířené zobrazení údajů o jednotkách).

Příklad 2

The screenshot shows a software interface for managing library hold requests. The top panel, titled "List of Hold Requests", contains a table with the following data:

Doc No.	Bibliographic Info	Req Date	End Req Da	Hold Date	Status	Hold Queue F	Group ID
0000518 20	Joomla! Bible /	07/05/12	07/11/12		Waiting in position 1 in queue. Due date: 04/06/12	1	0
0000501 51	Ubuntu Linux for non-geeks :	20/05/15	20/11/16		In process	1	0

Buttons on the right of the table include "Delete", "Go to Item", "Go to Item Req", and "Print".

The bottom panel, titled "1. Hold Request Information", shows a form for editing the selected request (Doc No. 0000501). The form includes fields for:

- Author of Part: []
- Title of Part: []
- Pages to Copy: []
- Hold Request Note 1: []
- Hold Request Note 2: []
- Requester ID/Name: 1930 Sir Thomas Sean Connery
- Open Date: 20/05/2012
- Request Date: 20/05/2015
- Hold Date: 00/00/0000
- Pickup Location: LAW
- Hold Request Status: A
- Priority: 05
- Recall Type: 01
- End Request Date: 20/11/2016
- End Hold Date: 00/00/0000
- Send Action: 1
- Letter Status: []
- Rush Handling

Buttons for "Update" and "Cancel" are located on the right side of the form.

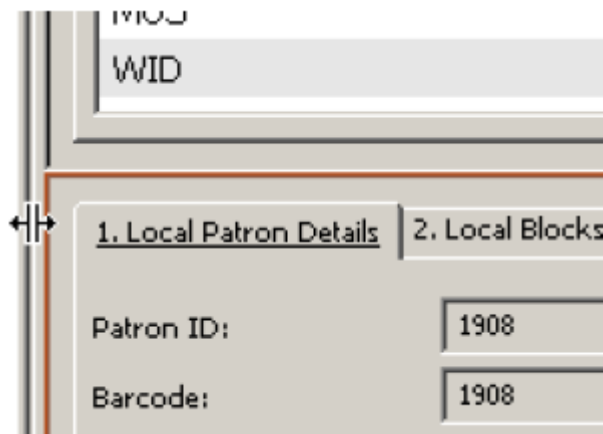
V tomto příkladu spodní panel obsahuje dialogové okno, díky kterému můžete aktualizovat údaje ze zvýrazněného řádku v horním panelu (požadavek na výpůjčku).

Příčka

Příčkou nazýváme horizontální nebo vertikální dvojitou čáru, která rozděluje okno na dva panely. V GUI klientovi jsou okna již oddělená, vy ale můžete změnit velikost jednotlivých panelů.

Pokud chcete změnit velikost části obrazovky v GUI klientovi:

1. Umístěte kurzor na příčku. Kurzor změní podobu na dvojitou čáru se dvěma šipkami.

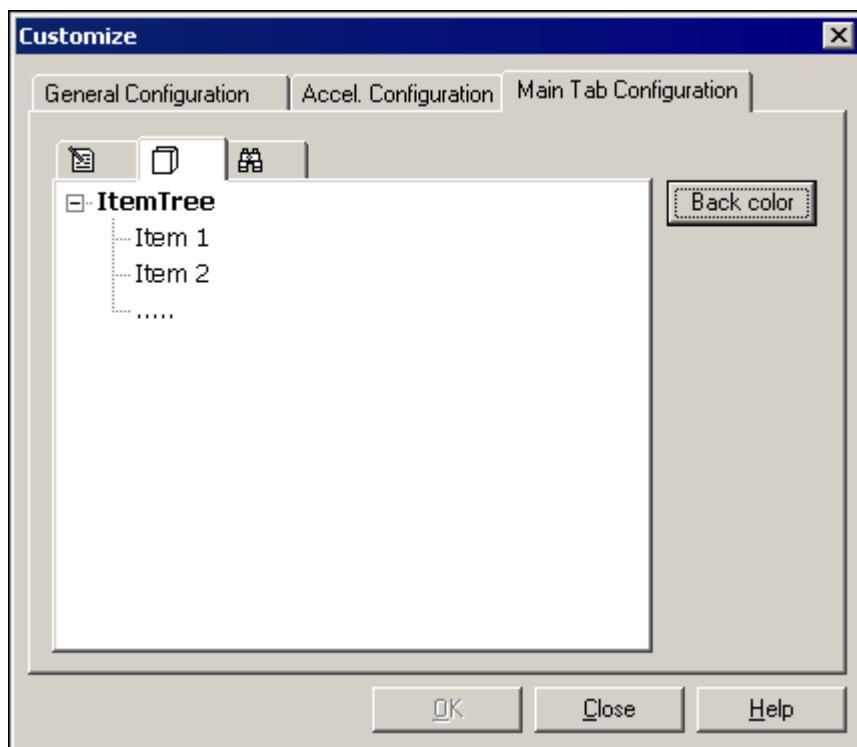
2. Zatahněte kurzor tak, abyste zvětšili nebo zmenšili šířku nebo délku okna.

Poznámka

Jakmile zavřete GUI klienta, tyto změny se ztratí.

3.4 Konfigurace hlavní karty

Můžete si též přizpůsobovat vzhled hlavní karty. Z menu systému ALEPH klepněte na volbu Možnosti, pak **Přizpůsobit** a vyberte si kartu Konfigurace hlavní karty:

K dispozici je jediná možnost:

Barva pozadí - Touto volbou můžete změnit barvu pozadí hlavní karty a odpovídající navigační strom.

3.5 Operační lišta

Operační lišta se objevuje na obrazovce zcela dole:

Obsahuje (odleva):

- Indikátory statusu spojení programu.
- Aplikační ikony, které můžete klepnutím otevřít nebo je můžete použít k přechodu k jiným modulům GUI klienta.
- Ikony pro nastavení, které vám umožňují přizpůsobovat nastavení GUI klienta.

3.5.1 Ikony pro indikátory

Ikona Připojit, umístěná v levém dolním rohu okna, ukazuje, zda je či není GUI klient v daném okamžiku připojen k serveru. Zelená barva znamená, že připojen je, červená, že připojen není.

V ikoně pro spojení lokálního počítače se serverem se zobrazuje při zpracovávání požadavku červená čára:

Pokud chcete daný proces zastavit, klepněte na červený řádek, čímž iniciujete přerušení uživatelem.

3.5.2 Ikony aplikací

Jméno	Ikona
Akvizice/Seriály	
ALEPHADM	
Katalogizace	
Výpůjčky	
MVS	

3.5.3 Ikony nastavení

Ikony vpravo od operační lišty obsahují kontrolky pro uživatelem definované nastavení GUI klienta.

Klíč

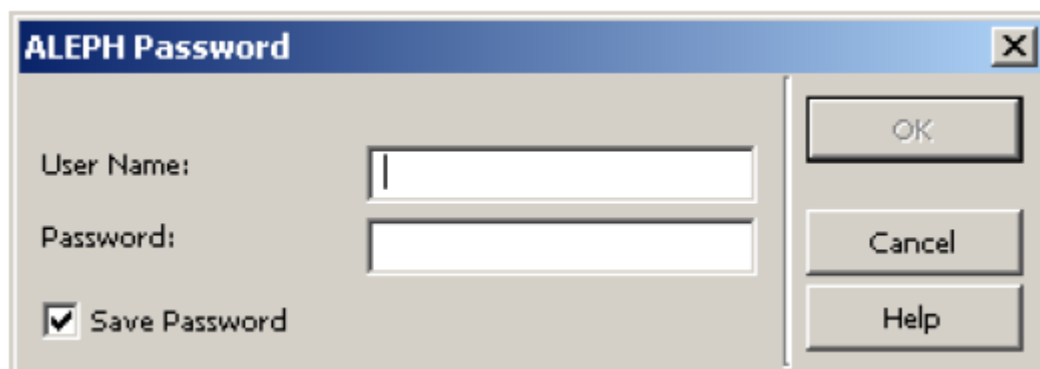

Když klepnete pravým tlačítkem na ikonu Klíč, zobrazí se následující menu:

Možnosti, které jsou v tomto menu k dispozici, jsou vysvětleny níže.

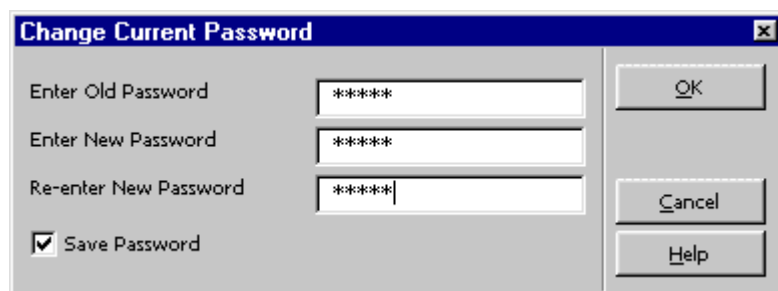
Přihlásit se jako jiný uživatel - Pokud potřebujete změnit přihlášení na uživatelské jméno pro jiného uživatele, použijte z roletového menu volbu **Přihlásit se jako jiný uživatel** nebo stiskněte klávesu P. Objeví se toto okno:

Zadejte uživatelské jméno jiného uživatele a klepněte na tlačítko **OK**. Jméno uživatele je jméno, pod nímž je pracovník knihovny registrován v systému ALEPH.

Změnit aktuální heslo - Pokud chcete změnit své současné heslo, postupujte takto:

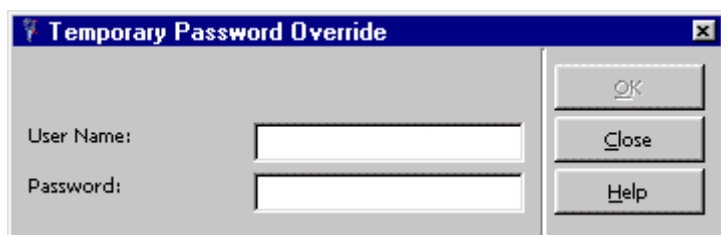
1. Vyberte si z menu volbu **Změnit aktuální heslo** nebo stiskněte klávesu Z. Objeví se toto okno:

2. Zadejte staré heslo, a poté dvakrát nové heslo, jak vidíte výše. Klepnutím na tlačítko **OK** nové heslo uložíte, ať už jste si vybrali volbu Uložit heslo nebo ne.
3. (Nepovinné) Pokud se nechcete při příštím spuštění GUI klienta systému ALEPH znovu přihlašovat, vyberte si volbu Uložit heslo.

Použití dočasného hesla - Jestliže chcete dočasně překonat oprávnění daného hesla kvůli použití dalších funkcí, postupujte takto:

1. Z menu si vyberte volbu **Dočasně překonat omezení daná heslem**. Objeví se toto okno:

2. Zadejte uživatelské jméno a heslo pro překonání oprávnění a stiskněte tlačítko. Dočasné heslo zůstává v účinnosti, dokud necháte okno Dočasné překonání hesla otevřené. Jakmile okno zavřete, účinnost dočasného hesla skončí.

Babylónská věž

Když klepnete pravým tlačítkem myši na ikonu s babylónskou věží, zobrazí se seznam jazyků dialogu, které máte možnost použít:

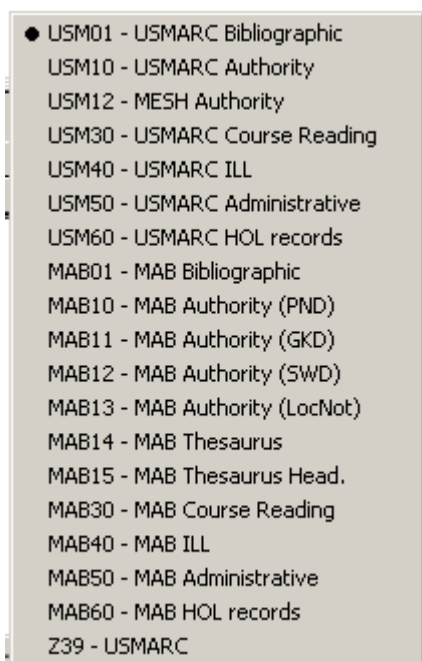

Pokud máte nastaveno více jazyků, můžete si klepnutím na levé tlačítko myši vybrat požadovaný jazyk.

Báze

Když otevřete modul, jste automaticky připojeni do báze. Když klepnete pravým tlačítkem na ikonu Báže, zobrazí se seznamází, k nimž se můžete připojit:

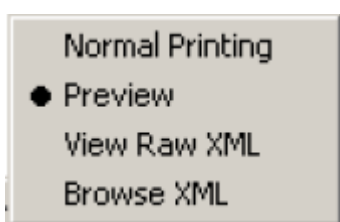

Klepnutím na příslušný řádek si můžete bázi vybrat.

Tiskárna

Když klepnete pravým tlačítkem na ikonu Tiskárna, objeví se seznam dostupných možností pro tisk:

Tyto možnosti jsou vysvětleny dále:

Normální tisk

Když si klepnutím na příkaz pro tisk (klepnutím na volbu Tisknout v menu Soubor nebo klepnutím na ikonu Tiskárna v liště menu GUI klienta) vyberete Normální tisk, otevře se okno pro tisk.

Náhled

Když si vyberete Náhled (po klepnutí na příkaz Tisknout), budete mít možnost podívat se na náhled tiskového souboru. Pak můžete klepnout na tlačítko Tisknout, abyste soubor vytiskli.

Zobrazení XML zdroje

Když si vyberete tuto možnost (po klepnutí na příkaz Tisknout), můžete si prohlédnout soubor ve formátu XML zdroje v okně editoru. Tento režim se používá pro ladění tisků.

Prohlížení XML

Když si vyberete tuto možnost (po klepnutí na příkaz Tisknout), můžete si prohlédnout soubor ve formátu XML zdroje v okně prohlížeče. Tento režim se používá pro ladění tisků.

3.6 Práce bez myši

Pokud dáváte přednost práci bez myši, systém ALEPH vám umožňuje rychle splnit úkoly, které máte, pomocí klávesových zkratk - stačí k tomu stisknout jednu nebo více kláves na klávesnici. Každý GUI klient systému ALEPH má svou sadu klávesových zkratk přiřazených určitým funkcím:

Klávesové zkratky pro GUI klienta systému ALEPH

Můžete plynule postupovat z jednoho prvku obrazovky na jiný pomocí těchto klávesových zkratk:

Klávesová zkratka	Vám umožňuje
TAB	přejít v dialogovém okně do dalšího pole.
Shift+TAB	přejít v dialogovém okně do předchozího pole.
Ctrl+TAB	přejít ze spodního panelu na první lištu v horní nástrojové liště.
Ctrl+Alt+TAB	přejít z první lišty v horní nástrojové liště do spodního panelu.
Ctrl+1	přejít do levého panelu, který obsahuje stromovou strukturu.
Ctrl+2	přejít do pravého horního panelu nebo do levého okna editoru ve vícenásobném zobrazení v Katalogizaci nebo do pravého horního panelu, pokud používáte v Katalogizaci jediné okno.
Ctrl+Shift+2	přejít do pravého okna editoru ve vícenásobném zobrazení v Katalogizaci.
Ctrl+3	přejít do pravého spodního panelu.
Ctrl+4	přejít v Katalogizaci do navigačního stromu (levý spodní panel).
Ctrl+5	přejít na první lištu horní nástrojové lišty.
Ctrl+6	přejít na druhou lištu horní nástrojové lišty.
Ctrl+7	přejít na třetí lištu horní nástrojové lišty.
Ctrl+Alt+<Letter> In []	pro přechody na další funkce v navigačním stromu. Například: pro otevření [B] Hledat prohlížením stiskněte Ctrl+Alt+B.
Atl+<number of tab>	pro přechod mezi dalšími karta. Například: při Hledání pro "1. Dotaz" použijte Atl+1, pro "2. Z více bází - CCL" – Atl+2 a tak dále.

Všimněte si, že kolem aktivní části obrazovky se objeví výrazný rámeček.

Seznamy v roletových menu, které se otevírají ikonou , mohou být používány bez myši takto:

- Chcete-li otevřít seznam, stiskněte klávesu F4.
- Chcete-li v seznamu zvýraznit položku, použijte klávesy se šipkami.
- Chcete-li potvrdit výběr položky, stiskněte Enter.
- Pro odchod ze seznamu bez toho, aniž byste si vybrali položku, stiskněte klávesu Esc.

Všimněte si, že k tomu, abyste si myší vybrali položku ze seznamu, musíte použít dvojklik.

Obvykle je užitečné mít definice klávesových zkratk vašeho GUI klienta vytištěné. V Návodě najdete téma Práce bez myši a klepněte na tlačítko **Tisknout** nebo si vytiskněte relevantní stránky z Uživatelského manuálu systému ALEPH.

3.6.1 Přizpůsobení definic klávesových zkratk

Klávesové zkratky pro příkazy v systému ALEPH si můžete přizpůsobit u těch příkazů, pro něž dosud definovány nebyly, případně definici odstraníte, pokud vám nevyhovuje. Jestliže se vám provedené změny nebudou líbit, můžete se vrátit k původnímu nastavení v dané relaci. Jestliže však ukončíte relaci, všechny změny, které jste udělali v definici klávesových zkratk, budou uloženy do souboru `accel.dat`.

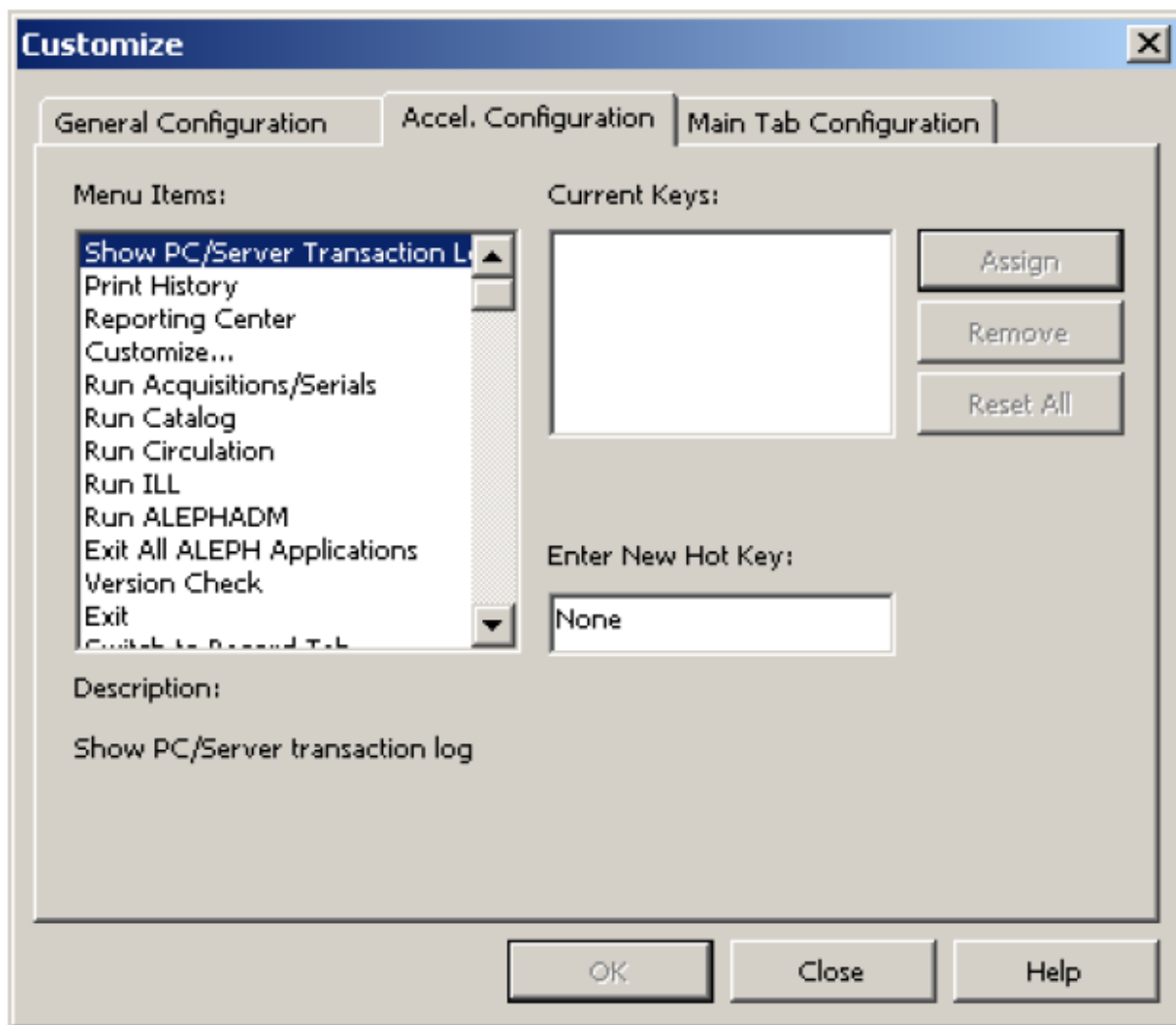
Pro všechny GUI klienty systému ALEPH platí:

Nepoužívejte klávesové zkratky Ctrl+H a Ctrl+I, Ctrl+J. Tyto klávesové zkratky jsou vyhrazené pro funkce operačního systému Windows a jejich přiřazení nemůže být změněno.

Klávesu Shift můžete použít pouze společně s funkčními klávesami F1-F12.

Chcete-li si přizpůsobit klávesové zkratky, které máte k dispozici v GUI klientovi:

Z menu ALEPH si vyberte volbu Možnosti, klepněte na Přizpůsobení a vyberte si kartu Konfigurace pro zrychlení:

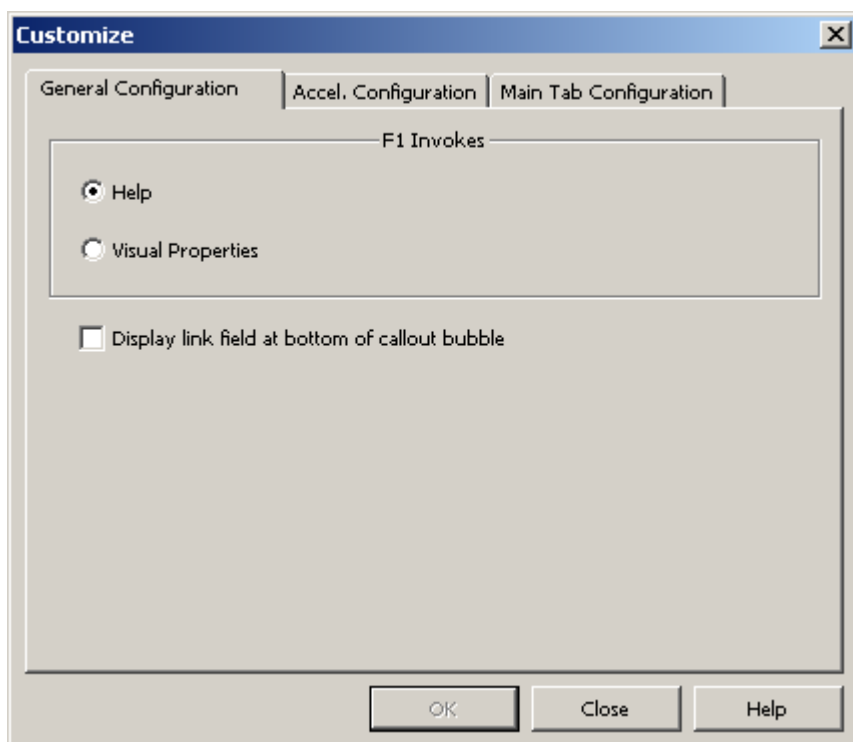
- Které klávesové zkratky můžete v danou chvíli použít, zjistíte tak, že klepnutím zvýrazníte položku v seznamu Menu položek. V poli Aktuální horké klávesy se zobrazí klávesová zkratka (funkční klávesa) pro vybranou položku.
- Chcete-li definovat novou klávesovou zkratku, pak po výběru položky z menu stiskněte kombinaci kláves (například Ctrl+F3) a klepněte na tlačítko **Přiřadit**.
- Chcete-li klávesovou zkratku odstranit, vyberte si ji ze seznamu, kde je uvedena v poli Aktuální horké klávesy, a klepněte na tlačítko **Odstranit**.
- Pro obnovení nastavení všech klávesových zkratk z počátku dané relace stiskněte tlačítko **Resetovat vše**.

Kombinace kláves musí splňovat následující pravidla:

- Mají-li být použity klávesy Ctrl, Alt nebo Shift, musí být uvedeny jako první. (Můžete použít také kombinaci zmíněných kláves, například Ctrl+Alt.)

3.7 Konfigurace klávesy F1

Můžete měnit definici funkce, která je vyvolána stisknutím klávesy F1. Z menu ALEPH si vyberte volbu Možnosti, klepněte na volbu Přizpůsobení a zvolte kartu Obecná konfigurace:

- Vyberte si volbu **Nápověda** pro zobrazení online nápovědy pro jakýkoliv prvek obrazovky, když stisknete klávesu F1.
- Vyberte si **Vizuální vlastnosti** pro zobrazení okna Vizuální vlastnosti vždy, když stisknete klávesu F1.

3.8 Okno Vizuální vlastnosti

Okno Vizuální vlastnosti se používá pro zobrazení návěstí u prvků obrazovky v GUI klientovi systému ALEPH (tlačítka, jména sloupců, jména polí apod.).

Můžete si také vybrat kartu, která se bude implicitně otevírat jako první v okamžiku, kdy se zobrazí formulář (platí pouze pro formuláře, které se skládají z více karet).

Příkladem může být karta Platební transakce v okně Údaje o čtenáři v modulu Výpůjčky, kde se zobrazí následující formulář:

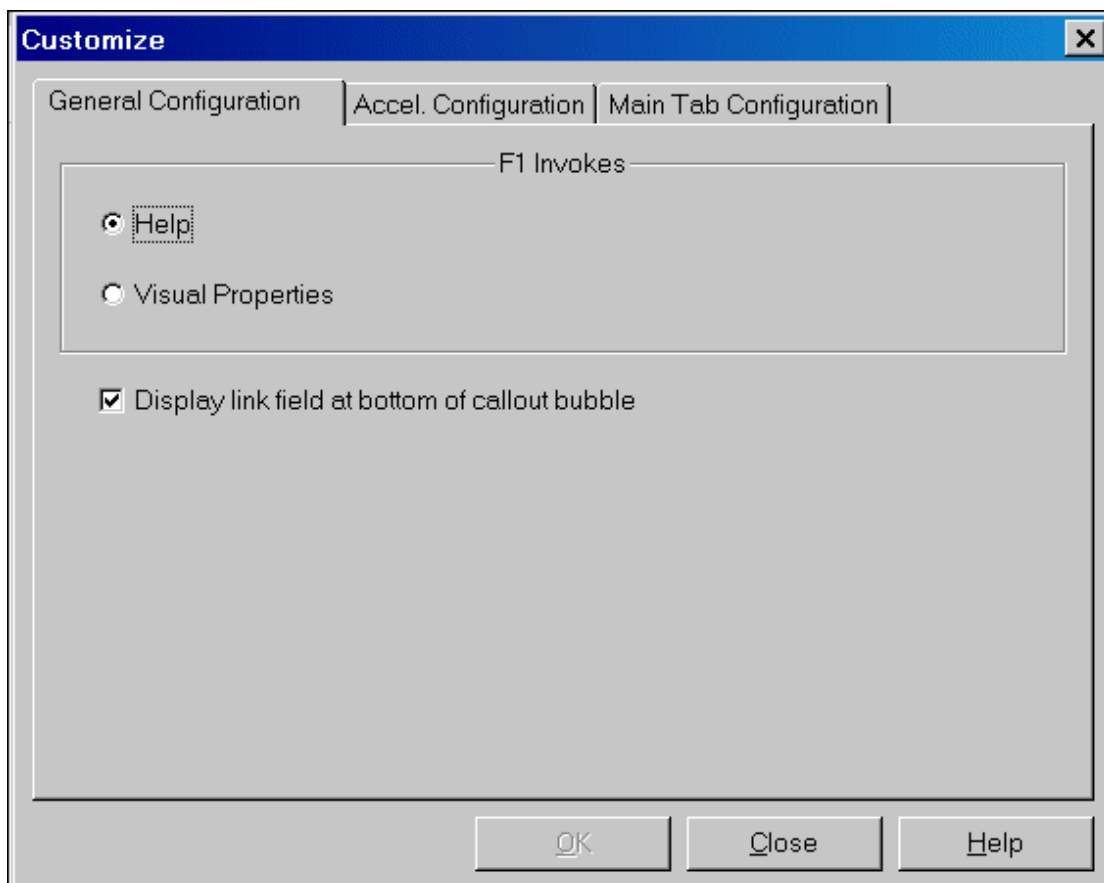
1. Active Cash 2. Cash History 3. Cancelled Transactions 4. All Transactions							
Bibliographic Info	Description	Credit	Debit	Net Amount	VAT	Date	Status
Drupal 7 bible / Ric Shreves, Eric Durwoodie	ILL request		3.00	3.00	0.00	07/05/12	Not paid
No bib information.	General	13.49		12.26	1.23	20/05/12	Not paid
JBoss Drools business rules	Loan	2.00		2.00	0.00	20/05/12	Not paid
Red Hat Linux Fedora for dummies /	Loan	2.00		2.00	0.00	20/05/12	Not paid
Joomla! Bible /	Renewal	0.50		0.50	0.00	07/05/12	Not paid
	Renewal	0.50		0.50	0.00	07/05/12	Not paid

Balance:	-24.49	Sort Type:	Author
Amount Transferred to AR:	0.00		
Subtotal:	-9.50		
Sum to Pay:	24.49		

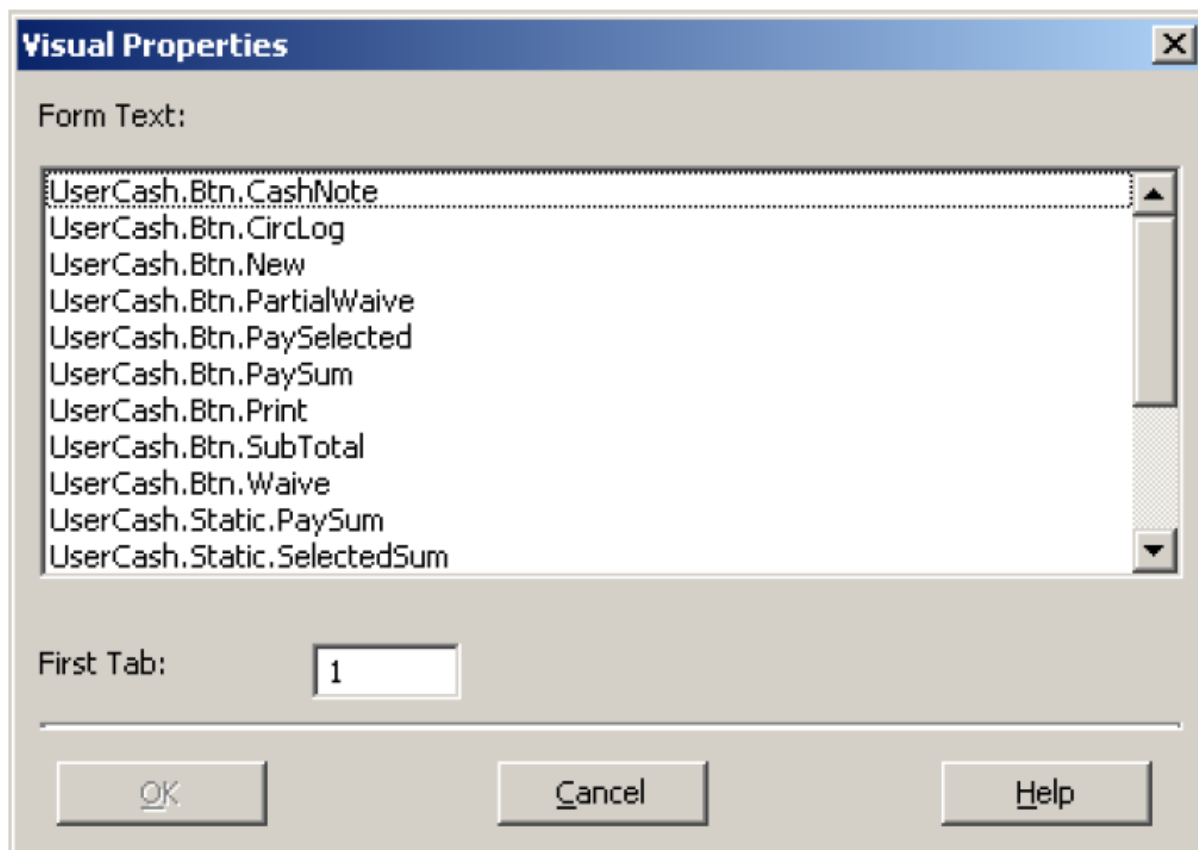
Jak vidíte, formulář má čtyři karty. Když je otevřeno okno s více kartami, je implicitně aktivována karta umístěná nejvíce vlevo (v tomto příkladu je to karta 1. Aktivní poplatky).

Chcete-li změnit kartu, která se implicitně otevře jako první:

1. Z menu ALEPH si vyberte volbu Možnosti, klepněte na volbu Přizpůsobení a zvolte kartu Obecná konfigurace:

2. Vyberte si **Vizuální vlastnosti** pro zobrazení okna Vizuální vlastnosti vždy, když stisknete klávesu F1.
3. Otevřete formulář s více kartami a stisknete klávesu F1. Objeví se okno Vizuální vlastnosti:

4. V poli První karta zadejte číslo, které stanoví, která karta je aktivována jako první, když se otevře formulář, a klepněte na tlačítko **OK**. Druhá karta odleva má číslo 2, třetí karta odleva má číslo 3 atd. Ve výše uvedeném příkladu bylo zadáno číslo 4. Při dalším otevření formuláře bude aktivována čtvrtá karta odleva (v tomto příkladu je to karta **4. Všechny transakce**).

3.8.1 Dialogová okna a vizuální vlastnosti

GUI klient systému ALEPH obsahuje panely, v nichž se zobrazují informace, a dialogová okna, která jsou vyvolána, když si uživatel vybere volbu z menu. Je snadné je rozlišit, protože informační panely nemají názvové lišty, zatímco dialogová okna ano. Informační panely mají vždy původ v předem definovaném umístění, ale umístění dialogových oken může být upraveno uživatelem.

Následující obrazovka představuje dva příklady informačních panelů:

Sublibrary	Sublibrary	Patron Stat	Description	Expiration Date	Last Act Date
ALEPH	General Patron	01	Faculty	10/01/96	-----
USM50	Exlibris Demo Libraries	01	Faculty	15/09/12	-----
MED	Medicine Library				
HYL	East Asian Library				
HIL	Humanities Library				
LAM	Main Undergraduate				
LAW	Law Library	01	Faculty	15/03/13	-----
LIT	Economics Library				
MUS	Music Library				
WID	Main Library	01	Faculty	15/03/13	20/05/12

1. Local Patron Details | 2. Local Blocks and Notes | 3. Local Privileges

Patron ID:

Barcode:

Title:

Name:

Sublibrary:

Patron Status:

Registration Date: Expiration Date:

Patron Type:

Photocopy Charge:

Cash Limit:

Web OPAC Message:

Buttons: Update, Get Defaults, Cancel

Hlavní rozdíl mezi horním a spodním panelem ve výše uvedeném příkladu je skutečnost, že údaje mohou být zadávány pouze ve spodním panelu.

Příklad dialogového okna:

Change Item Process Status [X]

Item Process Status:

Remote Storage ID:

Check Requests

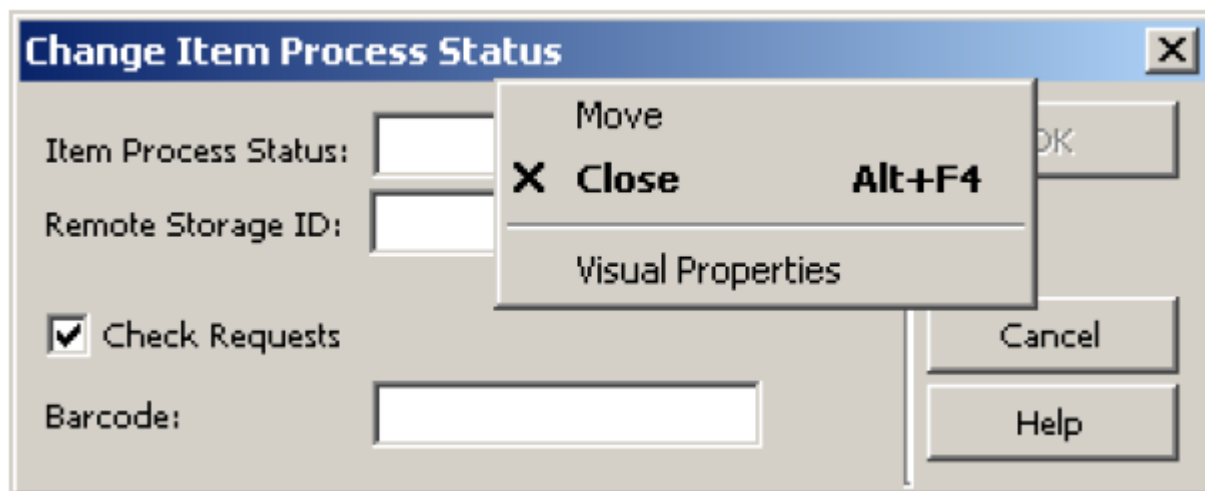
Barcode:

Buttons: OK, Cancel, Help

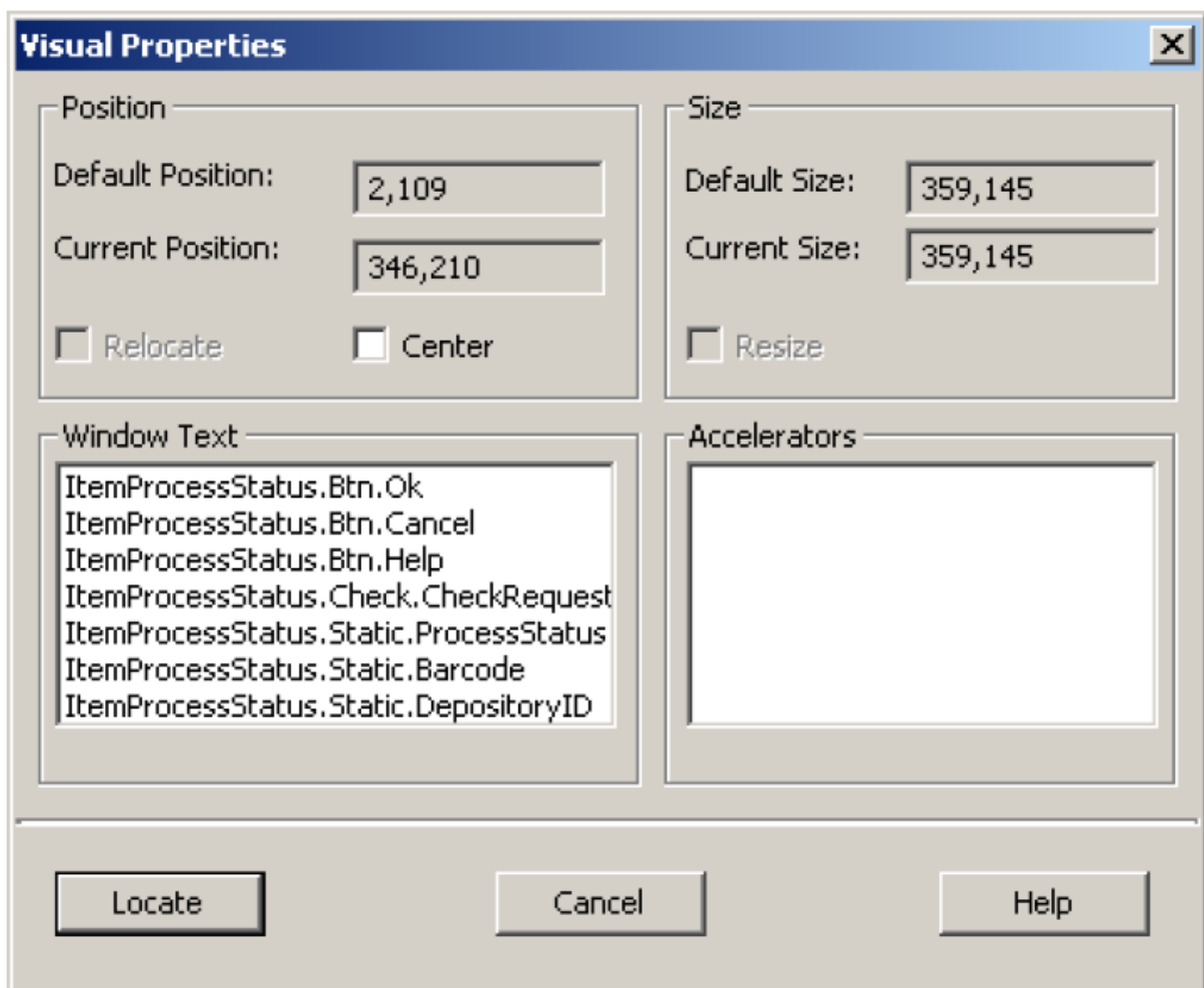
Okno Vizuální vlastnosti vám umožňuje stanovit, kde bude při příštím otevření GUI klienta umístěno dialogové okno (například okno Aktualizace statusu zpracování jednotky). Také je možné okno automaticky na obrazovce vycentrovat.

Aby se vybrané okno (například Změnit status zpracování jednotky v menu Jednotky modulu Výpůjčky) při příštím otevření modulu objevilo ve středu obrazovky, postupujte takto:

1. Umístěte kurzor na titulkovou lištu okna a klepněte na pravé tlačítko. Objeví se toto menu:

2. Klepněte na **Vizuální vlastnosti**. Zobrazí se okno Vizuální vlastnosti:

3. Zvolte **Centrovat**.
4. Klepněte na **Změnit umístění**. Okno je ihned přemístěno na střed obrazovky a objeví se tam při příštím otevření GUI klienta.

Pokud budete chtít, aby se toto okno objevilo na jiném místě, postupujte takto:

1. Přetáhněte okno na požadované místo.
2. Umístěte kurzor na titulkovou lištu okna a klepněte pravým tlačítkem myši. Zobrazí se menu (viz výše).
3. Zvolte **Vizuální vlastnosti**. Otevře se okno **Vizuální vlastnosti** (viz výše). Pro vaši případnou další potřebu se v dialogovém okně zobrazí souřadnice "aktuálního umístění" (například 176,192).
4. Pokud jste s aktuálním umístěním spokojeni a zobrazí se okno pro změnu umístění, vyberte si jej a klepněte na tlačítko **Lokalizovat**. Pokud se nezobrazí okno pro změnu umístění, pouze klepněte na tlačítko **Lokalizovat**. Jestliže je vybráno okno pro centrování, odstraňte jej a klepněte na tlačítko **Lokalizovat**. Okno se při příštím otevření modulu objeví ve změněném umístění.

Poznámky:

a. Panel Text okna v okně **Vizuální vlastnosti** uvádí jména, která se objevují v titulkových lištách a na tlačítkách pro příkazy ve vybraném okně.

Mohou být editována prostřednictvím modulu ALEPHADM.

b. Jestliže klepnete na **Změnit umístění**, objeví se pro dialogové okno posuvník, který vám umožní přesunout okno na nové místo díky operaci přetáhnutí-a-upuštění.

c. Možnost změny velikosti, která se objevuje v okně **Vizuální vlastnosti**, nelze použít.

3.9 Úprava doplňkových (dlouhých) textových polí

V systému ALEPH je celá řada formulářů, které obsahují pole s dalšími textovými šipkami, které znamenají, že pole je delší, než je zobrazené (například pole poznámek):

Když klepnete na okno pole, pole se rozvine a umožní vám zobrazení celého svého obsahu nad rámec implicitního zobrazení; budete mít také možnost zadat další údaje. Když otevřete tento typ pole, můžete stiskem kombinace kláves Ctrl+Enter vložit přechod na nový řádek.

Chcete-li zavřít pole s doplňkovým textem, stiskněte klávesu Esc.

3.10 Data v GUI klientovi systému ALEPH

Data v GUI systému ALEPH mohou být zadávána a zobrazována v různých formátech. Například v evropských zemích se dává přednost formátu dd-mm-rr, zatímco americký uživatel může dát přednost formátu mm-dd-rr.

Formáty dat jsou nastaveny pro daného klienta. Jakmile je formát data nastaven, bude pokrývat všechny instance ve všech modulech pro datová pole v oknech formulářů.

3.10.1 Nastavení formátu data

Nastavení formátu data určuje formát pro zadávání dat a jejich zobrazování - sekvence součástí a použitá oddělovací znaménka. Následující příklad je převzat z rejstříku objednávek v modulu Akvizice/Seriály:

Index List

Index: ON Enter Starting Point: Refresh Filter
 Exact Match Clear Filter

Sublibrary: Vendor Status:

Order Status: Arrival Status:

Order Group: Invoice Status:

Order Type: Rush:

"From" Order Date: 00/00/0000 "To" Order Date: 00/00/0000

Index	Order No.	Rec. No.	Vendor	Status	Status Date
123-1	123-1	00000123	AA-TL	SV	04/11/03
1469-3	1469-3	000001469	SYMBOLIC	SV	23/04/02
1520-1	1520-1	000001520	EBSCOUS	SV	26/07/02
156	156	000000336	HEIN	DNB	11/12/03
1627-1	1627-1	000001627	BLACKWELLP	SV	29/10/03
1648-1	1648-1	000001648	EBSCOUS	SV	09/07/03
1648-2	1648-2	000001648	YANKEE	NEW	09/07/03
1651-1	1651-1	000001651	EBSCOUS	SV	09/07/03

Print Order Select

V tomto příkladu vidíte různá datová pole ("Od" data objednávky, "Do" data objednávky, Datum statusu), pro něž byl vybrán formát zobrazení dat *dd/mm/rr*.

Nastavení implicitního formátu data pro celou instalaci systému ALEPH (pro server a klienta) může být definováno systémovým knihovníkem.

3.10.2 Datové pole

Zadejte datum do datového pole a vyberte si každou číslici tak, že ji zvýrazníte kurzorem. Datové pole je tvořeno jednou položkou vytvořenou osmi číslicemi.

3.10.3 Zadání data

Jsou dva způsoby, jak zadávat data do datového pole v GUI klientovi:

- Použití kalendářového roletového menu. Otevře se malý kalendář, zobrazující aktuální datum. Můžete listovat dny a měsíce pomocí tlačítek se šipkami nebo pomocí kláves Page Up a Page Down nebo si vybrat den v otevřeném měsíci pomocí myši.

- Použití klávesy F12 z datového pole. Jestliže je ukazovátka umístěno na datovém poli, pak klepnutí na tlačítko F12 nastaví datum jako dnešní datum. Opětovné klepnutí na klávesu F12 nastaví všechny číslice na 0 (nulu).

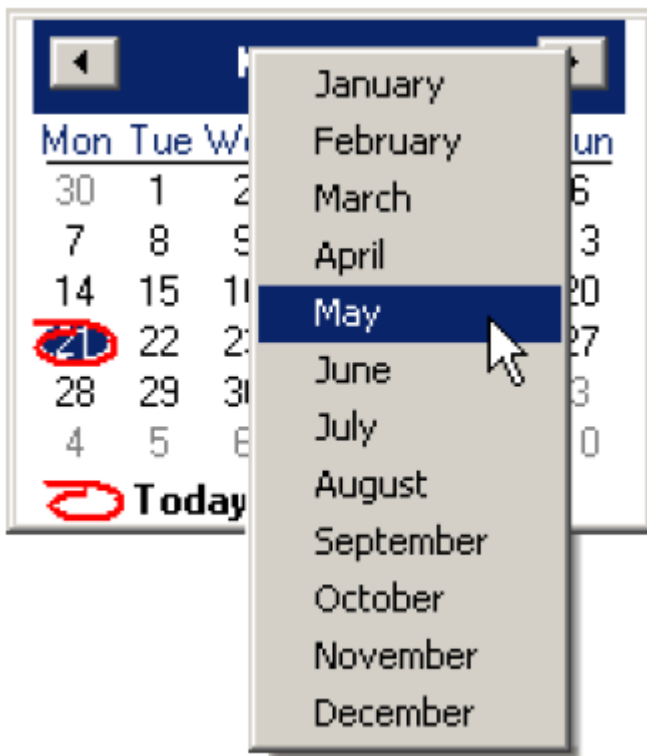
Samozřejmě můžete také změnit datum tak, že číslice zadáte přímo z klávesnice.

Chcete-li ukončit zobrazení kalendáře bez výběru data, stiskněte klávesu **Esc**.

3.10.4 Listování v měsících a v letech

Je několik způsobů, jak listovat v měsících a letech:

Použitím roletového kalendáře - Pro přechody mezi měsíci použijte klávesy se šipkami v horních rozích okna kalendáře. Jestliže umístíte ukazovátka na měsíc zobrazený v titulkové liště a klepnete tlačítkem myši, zobrazí se seznam měsíců a vy si z něj můžete vhodný měsíc vybrat.

Chcete-li listovat v rocích, umístěte ukazovátka na rok v titulkové liště a klepnete tlačítkem myši. Otevře se roletové okno, v němž si budete moci vybrat příslušný rok.

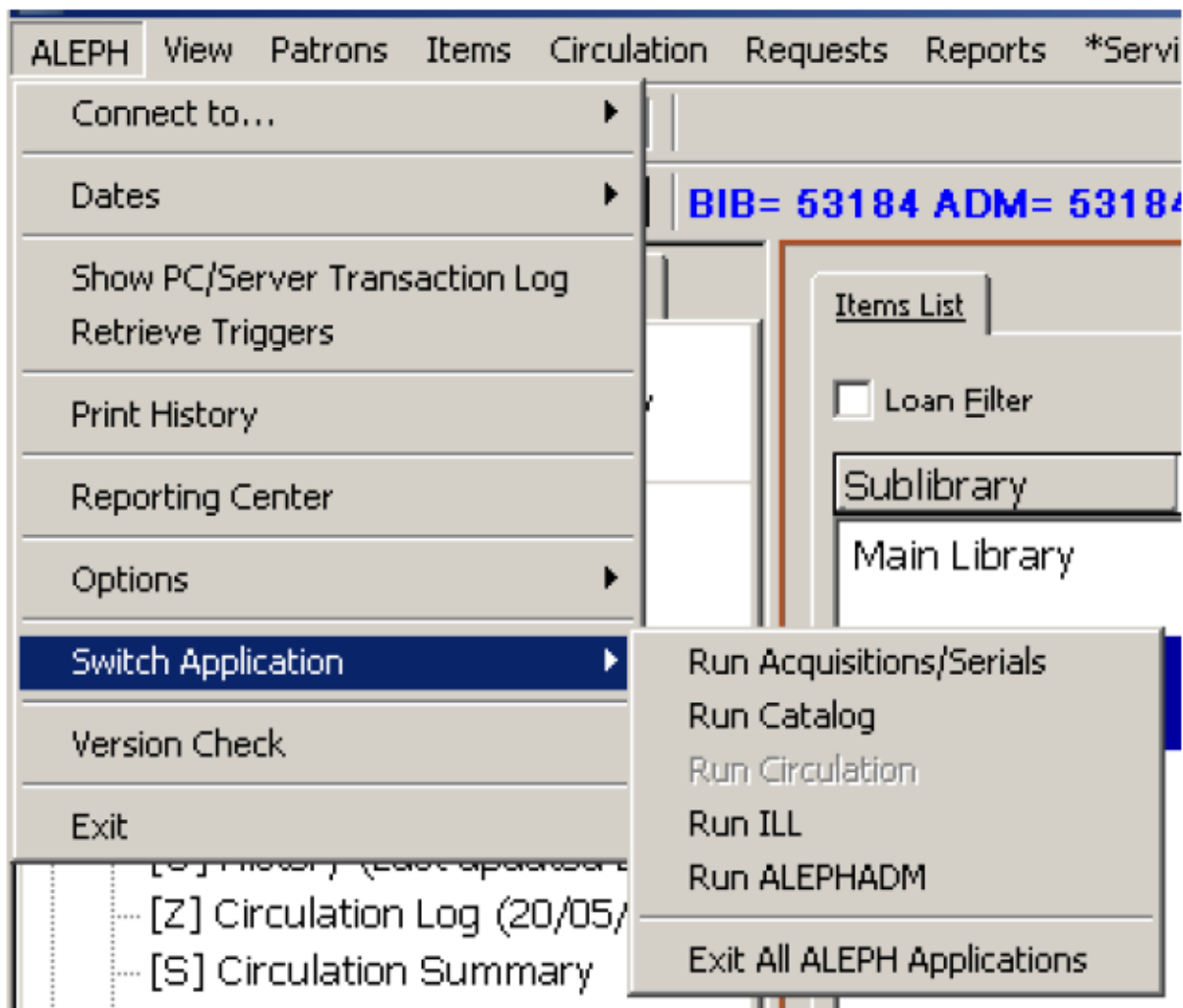

3.11 Ikony pro klávesové zkratky

Každá nástrojová lišta má levou a pravou stranu. Na pravé straně najdete zvláštní lištu s vlastním kontextovým řetězcem. Skládá se z ikon, které mohou být použity jako klávesové zkratky místo příkazů z menu.

3.12 Přejechy mezi aplikacemi

V každém GUI můžete přepínat mezi různými aplikacemi nejen ze spodní nástrojové lišty, ale také z menu ALEPH, přesněji jeho submenu Změnit aplikaci:

Toto submenu také obsahuje také volbu Ukončit všechny aplikace ALEPHu, díky které můžete ukončit všechny otevřené moduly GUI klienta systému ALEPH. Není možné přejít do modulu, ve kterém se právě nacházíte, protože příslušná volba je neaktivní.

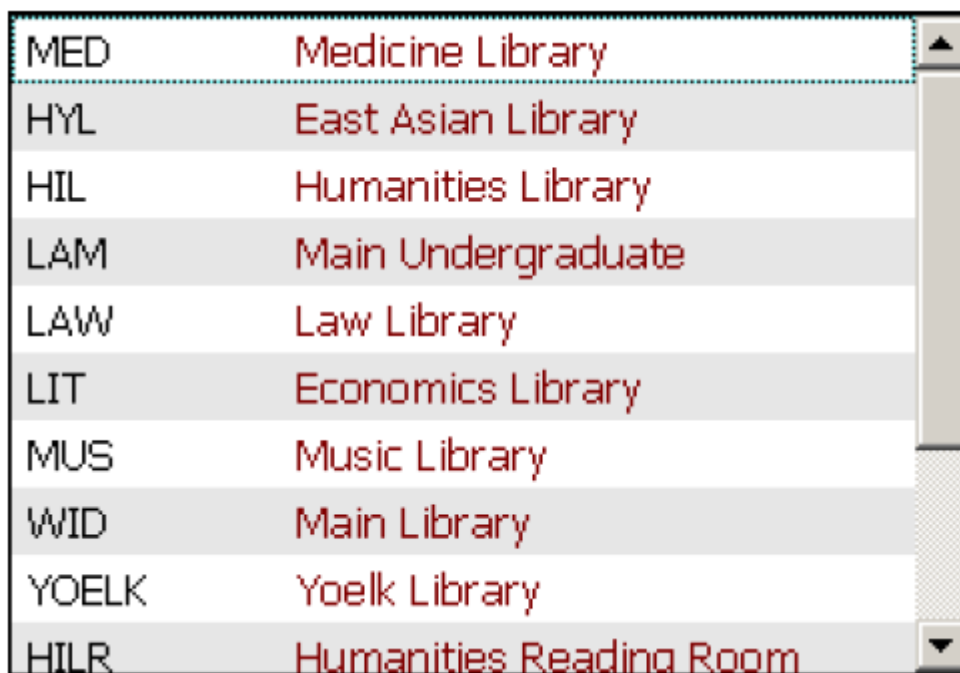
3.13 Okna s dalšími údaji, která jsou vyvolávána z formulářů

Je několik různých typů oken s dalšími informacemi, která jsou vyvolávána z formulářových oken (například formulář dodání v modulu Akvizice/Seriály):

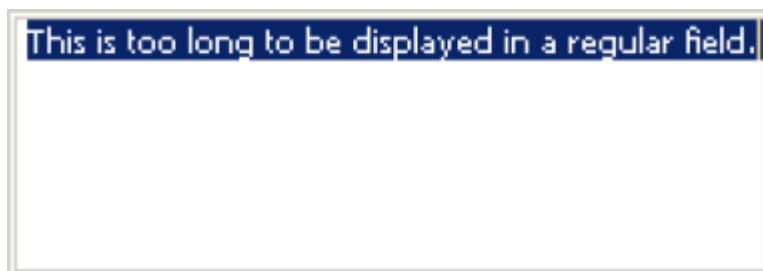
Z datového pole je možné vyvolat roletový kalendář:

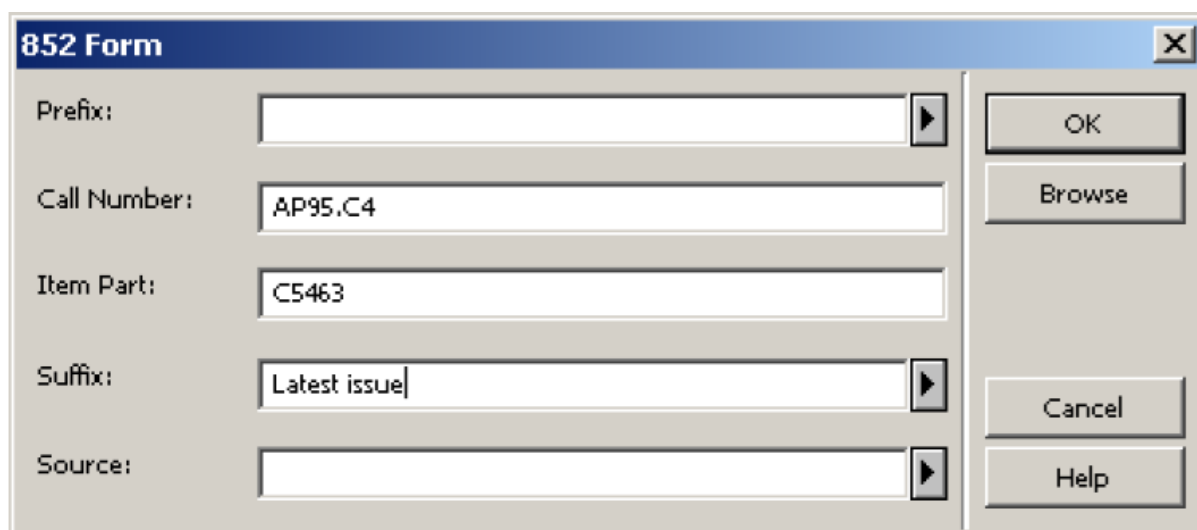
Roletový seznam může obsahovat jednotky, z nichž si můžete vybírat:

Dlouhý text v poli. Jde o okno, do něhož můžete zadat další text:

Oddělené dialogové okno:

Tato okna pro další informace je možné zobrazit dvěma různými způsoby:

- Když klepnete na příslušné tlačítko vedle pole v okně formuláře.
- Když stisknete odpovídající klávesovou zkratku.

Tlačítka a klávesové zkratky, které odpovídají určitému typu pole:

Popis okna s dalšími informacemi	Ikona	Klávesová zkratka
Roletový kalendář		F4
Roletový seznam		F4
Dlouhý text v poli		F3
Oddělené dialogové okno		Mezerník

Pro používání klávesové zkratky musíte mít kurzor umístěn v odpovídajícím poli.

Každé okno s dalšími informacemi můžete zavřít klávesou Esc.

Poznámka

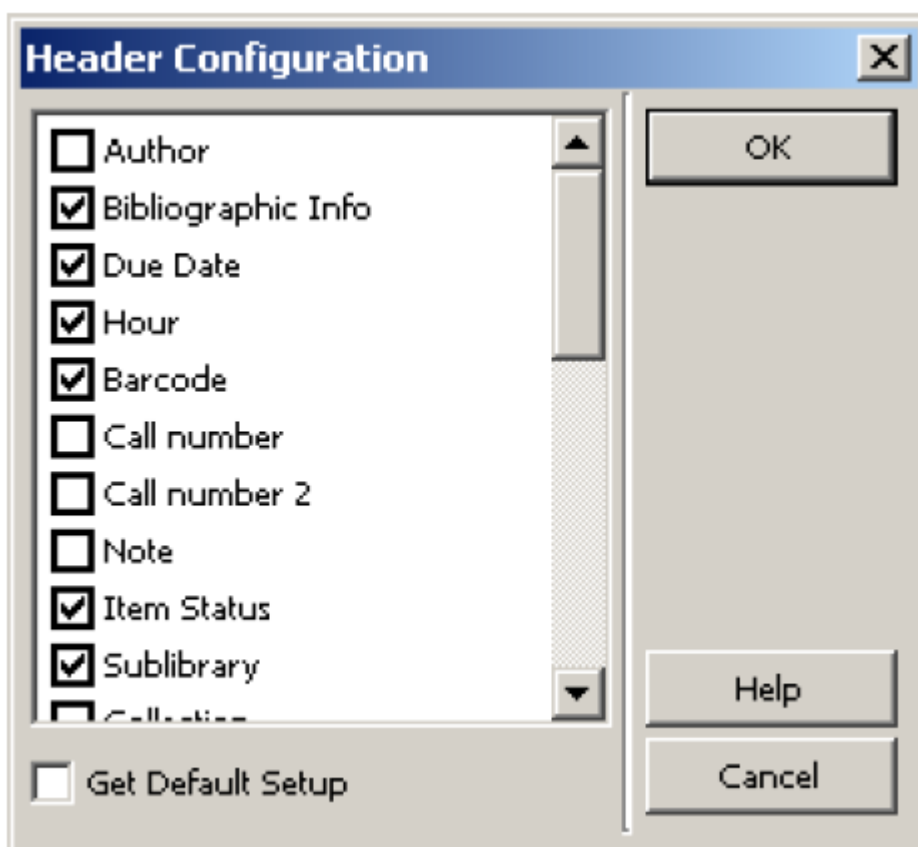
K tomu, abyste se dostali na tlačítko , můžete použít klávesu Tab.

3.14 Seznamy v GUI klientovi - zobrazení/skrytí sloupců

Spousta informací, které máte k dispozici v GUI klientovi systému ALEPH, se zobrazuje buď v tabulkách, nebo jako seznamy. Když klepnete v následujícím příkladu, převzatém z modulu Výpůjčky, na uzel Výpůjčky z karty Čtenář, zobrazí se tento seznam:

Bibliographic Info	Due Date	Hour	Barcode	Item Status	Sublibrary	Fine	Reque
Red Hat Linux Fedora for dummies /	07/06/12	08:00	B48643	Regular loan	Main Library		
Joomla! Bible /	Effective due date: 04/06/12	08:00	B48648	Regular loan	Main Library	1	
JBoss Drools business rules	Claimed Returned		B48655	Regular loan	Main Library		
Drupal 7 bible / Ric Shreves, Brice Dunwoodie.	08/05/12	08:00	ILL-678A 01	ILL Temp. Item	Main Library	1	
Drupal 7 bible / Ric Shreves, Brice Dunwoodie.	08/05/12	08:00	ILL-678A 02	ILL Temp. Item	Main Library		

Jak vidíte, tento seznam je tvořen údaji, které se zobrazují v řádcích a sloupcích. Můžete definovat, které sloupce se v seznamu objeví. Když klepnete pravým tlačítkem myši na jakoukoliv hlavičku v seznamu, objeví se dialogové okno Konfigurace hlavičky:

Okno Konfigurace hlavičky obsahuje seznam všech možných hlaviček sloupců. Pokud chcete odstranit sloupec ze seznamu, zrušte zaškrtnutí v příslušném okénku. Vyberte si volbu **Implicitní nastavení**, abyste mohli upravit původní nastavení. Původní nastavení jsou uložena na serveru.

Můžete také změnit šířku sloupce tak, že táhnete levou nebo pravou hranici hlavičky sloupce, dokud nejste se šířkou spokojeni.

3.15 Kontrola aktualizací pro klienta (program Version Check)

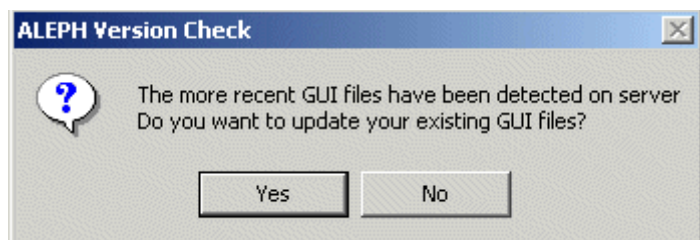
Program Version Check je nástroj, který se používá k distribuci souborů pro GUI klienta z centrálního serveru na jednotlivé pracovní stanice. Protože je integrován do všech modulů GUI, automaticky vás může informovat o posledních aktualizacích a může zajistit nahrazení starších verzí souborů novými podle vašeho požadavku.

Existují dva způsoby, jak spustit tento program:

- Automatická kontrola: zpráva o kontrole aktualizací systému ALEPH se objeví v okamžiku, kdy je zahájena nová relace.
- Ruční spuštění kontroly: z menu ALEPH je možné použít volbu Aktualizace verze.

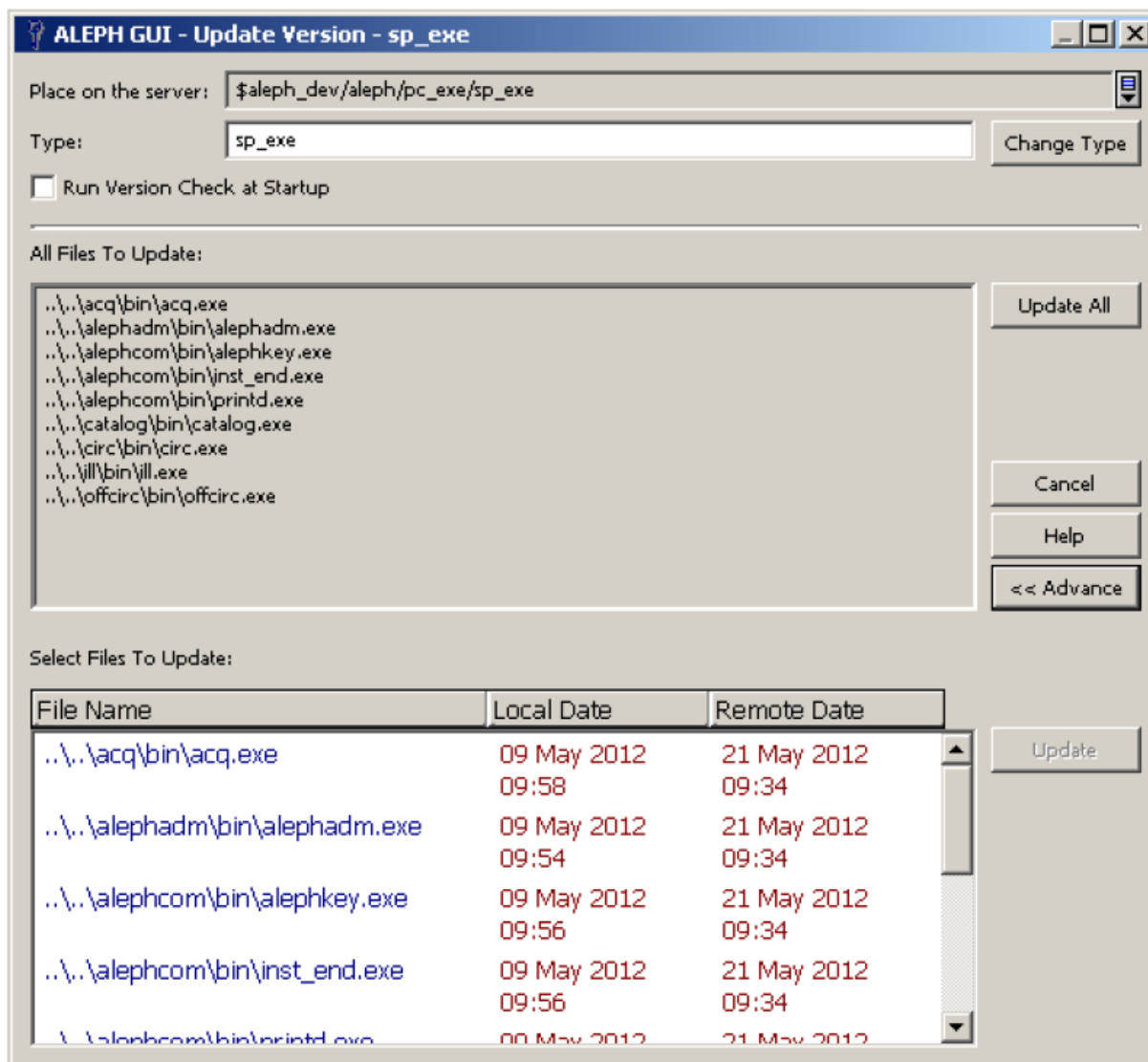
3.15.1 Aktualizace souborů ze serveru pomocí programu Version Check

Když je zahájena nová relace, kontroluje systém, jestli nebyly přidány nové soubory na server, a pokud je najde, zda mají novější datum než odpovídající soubory na lokálním počítači. Jsou-li na serveru zjištěny nové soubory, které jsou novější než odpovídající soubory v lokálním počítači, je provedena další kontrola s cílem zjistit, zda aktualizace již v průběhu daného dne nebyla provedena. Během jednoho dne se připouští pouze jedna aktualizace. Pokud v daném dnu ještě nebyla aktualizace provedena, systém zobrazí zprávu kontrolního programu:

Pro aktualizaci souborů:

1. Pokud se zpráva o kontrole neobjeví automaticky při otevření relace, klepněte v menu ALEPH na volbu **Kontrola verze**.
2. Při zobrazení zprávy o kontrole klepněte na **Ano**. Otevře se okno Aktualizace verze:

Aktualizujete soubory na vašem lokálním počítači prostřednictvím okna Aktualizace verze.

3. Aktualizace spustitelných (exe) souborů GUI a konfiguračních souborů GUI je prováděna podle typu, který jste uvedli v poli Typ. Například GUI soubory, které by měly být aktualizovány prostřednictvím Service Pack, mohou být nalezeny po zadání:

```
Typ=sp_exe
Typ=sp_conf
```

Kontrolu aktualizací můžete spustit buď v režimu spojení nebo přepsání.

3.15.2 Režim Spojení

V režimu spojení řádky v konfiguračních souborech zákazníka (jako *.dat a *.ini), které byly změněny zákazníkem na pracovních stanicích, NEJSOU nahrazeny.

Při Spojení systém:

- Vloží nové řádky.
- Aktualizuje řádky, ale nezmění řetězce, které byly upraveny zákazníkem.
- Vymaže řádky, které nejsou relevantní.

Poznámky

Po instalaci aktualizace na serveru (Service Pack, SP) jsou na serveru vytvořeny dva adresáře:

- sp_exe - obsahuje spustitelné programy GUI klienta,
- sp_conf - obsahuje konfigurační soubory GUI klienta.

V režimu Spojení jsou aktualizované konfigurace připojeny do původních souborů zákazníka, pokud jsou soubory stahovány z adresářů sp_conf nebo sp_exe (pouze <modul>.ini, print.ini a soubory *.dat pro jednotlivé používané jazyky).

3.15.3 Režim Přepsání

V režimu Přepsání jsou konfigurační soubory pro GUI klienty zákazníka (jako *.dat, *.ini) na pracovních stanicích nahrazeny soubory ze serveru.

Je možné přepsat existující konfigurační soubory aktualizovanými soubory ze SP tak, že soubory z adresáře \$aleph_dev/aleph/pc_exe/ jsou umístěny do jiného adresáře než sp_exe nebo sp_conf.

Takové soubory mohou být umístěny například v adresáři pojmenovaném \$aleph_dev/aleph/pc_exe/local_conf .

Po nastavení parametru Version Check Type na local_conf a klepnutí na **Aktualizovat vše** jsou cílové soubory přepsány stejnojmennými soubory ze serveru.

3.16 Uložit/Zobrazit implicitní hodnoty

Některé formuláře umožňují uložit aktuálně zadané hodnoty v některých polích jako implicitní hodnoty. Tuto možnost aktivujete použitím tlačítka “Uložit implicitní”. Hodnoty pak budou používány jako implicitní, dokud jako implicitní neuložíte jiné nastavení. Uložené hodnoty jsou uchovávány v souborech s rozšířením dmp v adresáři AL500/Module/tab/. Můžete si všimnout, že tyto soubory se nevytvoří, dokud nebyly implicitní hodnoty uloženy. Jsou přepsány při nové instalaci GUI klienta.

Abyste mohli vyplnit formulář uloženými implicitními hodnotami, klepněte na tlačítko **Zobrazit implicitní**. Všimněte si, že pokud budete otvírat daný formulář pro ukládání nového záznamu, že se otevře i s předvyplněnými implicitními hodnotami.

4 Spouštěče

Spouštěče představují způsob, jak připojit k záznamu připomínku. Připomínka může být instrukce pro provedení úlohy, spojené s daným záznamem, nebo obecná informace. Spouštěče mohou být vyhledány a zobrazeny napříč moduly. Jeden spouštěč může být nasměrován na určitou skupinu pracovníků ("oddělení"). To znamená, že pracovník akvizičního oddělení může zapsat spouštěč, který je určen pro katalogizátora apod.

V modulu Katalogizace je možné systém nastavit tak, že vytváří spouštěče automaticky pro všechny chyby zjištěné při kontrole záznamu pomocí programů `check_doc` v okamžiku, když je záznam uložen; těmto spouštěčům je automaticky jako oddělení přiřazeno CAT.

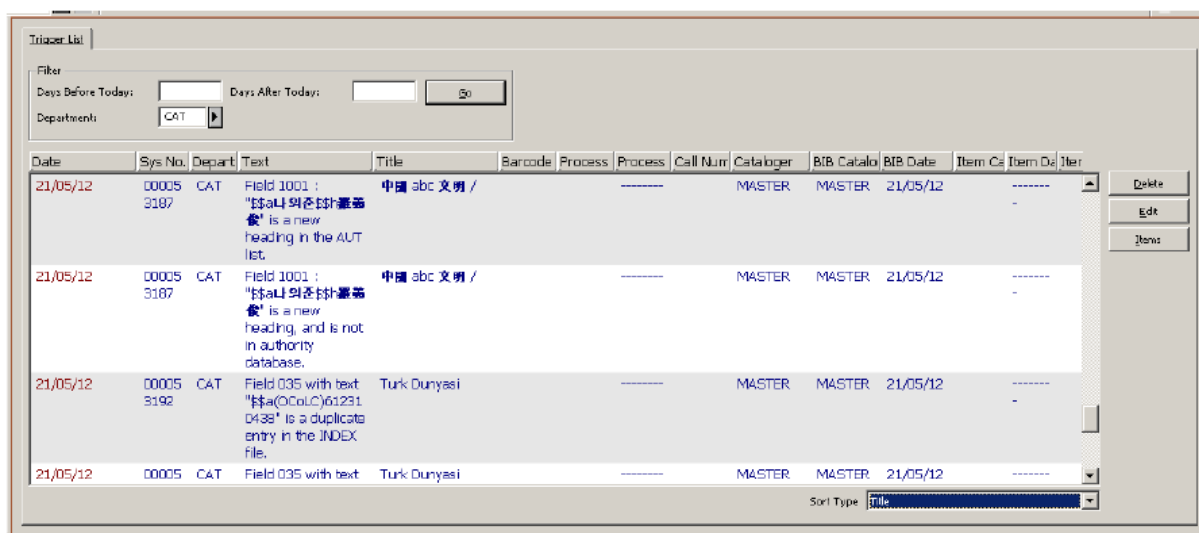
Následující vysvětlení se týká Seznamu spouštěčů (seznam spouštěčů, z nichž můžete přímo vstoupit do příslušného záznamu) a Spouštěčů záznamu (spouštěče pro zobrazený záznam).

Existují dva způsoby, jak si prohlížet Seznam obecných spouštěčů v dávce i online.

Tisk zprávy o spouštěčích (com-01) je dávková vyhledávací služba, kterou můžete použít v každém modulu; může být definována pro vyhledávání spouštěčů podle data akce (Od - Do) a skupiny uživatelů (například oddělení).

Online vyhledávání obsahuje možnost filtrování podle data akce (Od - Do) a skupiny uživatelů (například oddělení).

4.1 Seznam spouštěčů

Date	Sys No.	Depart	Text	Title	Barcode	Process	Call Num	Cataloger	B/B Catalog	B/B Date	Item C#	Item D#	Item	Delete	Edit	Items
21/05/12	00005 3187	CAT	Field 1001 : "球上列在球上 " is a new heading in the AUT list.	中國 abc 文明 /		-----		MASTER	MASTER	21/05/12	-----					
21/05/12	00005 3187	CAT	Field 1001 : "球上列在球上 " is a new heading, and is not in authority database.	中國 abc 文明 /		-----		MASTER	MASTER	21/05/12	-----					
21/05/12	00005 3192	CAT	Field 035 with text: "球上列在球上 0438" is a duplicate entry in the INDEX file.	Turk Dunyasi		-----		MASTER	MASTER	21/05/12	-----					
21/05/12	00005	CAT	Field 035 with text	Turk Dunyasi		-----		MASTER	MASTER	21/05/12	-----					

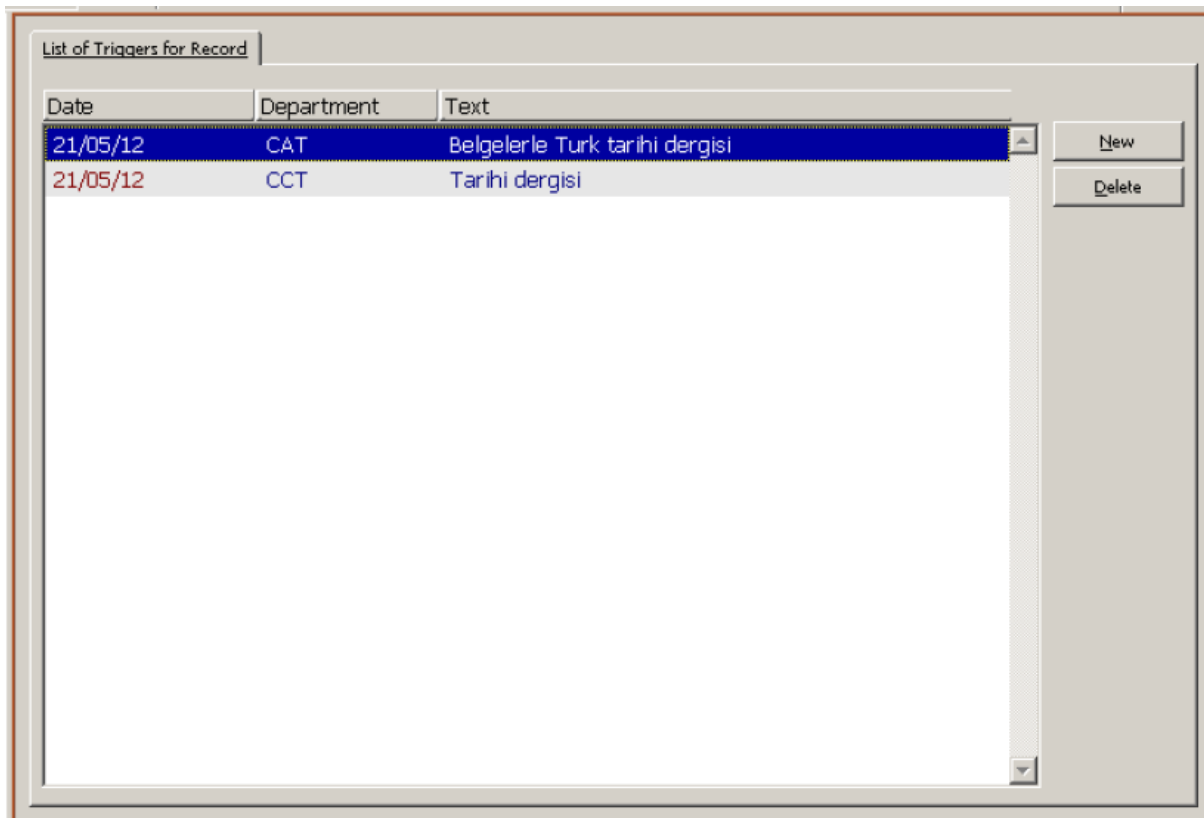
Způsob vyhledávání spouštěčů se liší pro jednotlivé moduly:

Akvizice/Seriály -> karta Správa -> uzel Spouštěče; spouštěč je možné použít pro přístup k relevantnímu záznamu objednávky nebo seriálu.

Výpůjčky -> menu ALEPH -> možnost Vyhledat spouštěče; spouštěč je možné použít pro přístup k relevantnímu záznamu jednotky.

Katalogizace -> karta Záznamy -> uzel Spouštěče; spouštěč je možné použít pro přístup k relevantnímu katalogizačnímu záznamu nebo záznamu jednotky.

4.2 Seznam spouštěčů záznamu

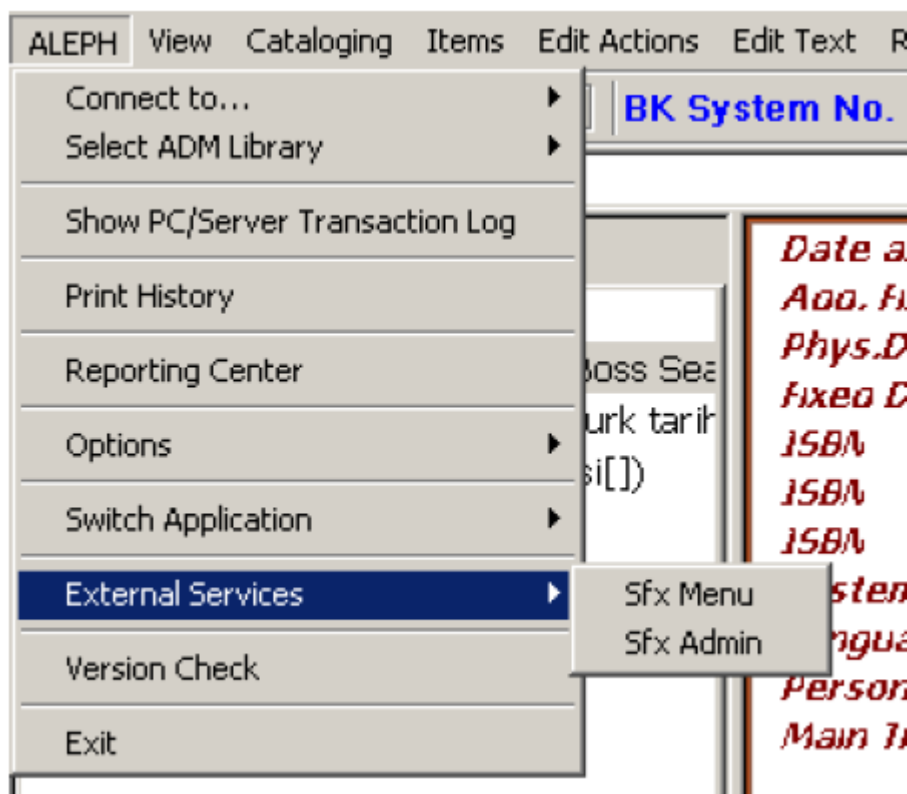
Způsob vyhledání spouštěčů se též liší pro jednotlivé moduly:

- Akvizice/Seriály -> karta Objednávka -> uzel Seznam spouštěčů
- Akvizice/Seriály -> karta Seriál -> uzel Seznam spouštěčů
- Výpůjčky -> karta Jednotky -> uzel Seznam spouštěčů
- Katalogizace -> karta Záznam -> editor v Katalogizaci -> menu Editovat -> Spouštěče záznamu
- Katalogizace -> karta Jednotky -> uzel Seznam spouštěčů

Může být přidán nový spouštěč nebo může být určitý spouštěč upraven.

5 Externí služby

Vaše instalace systému ALEPH může obsahovat několik typů externích služeb, například menu SFX pro řádné čtenáře. Můžete používat externí služby, které jsou pro vás definovány tak, že v modulu Katalogizace nebo Akvizice/Seriály klepnete v menu ALEPH na **Externí služby**. Upozorňujeme, že externí služby můžete použít pouze, když je záznam otevřen v GUI:

Menu SFX

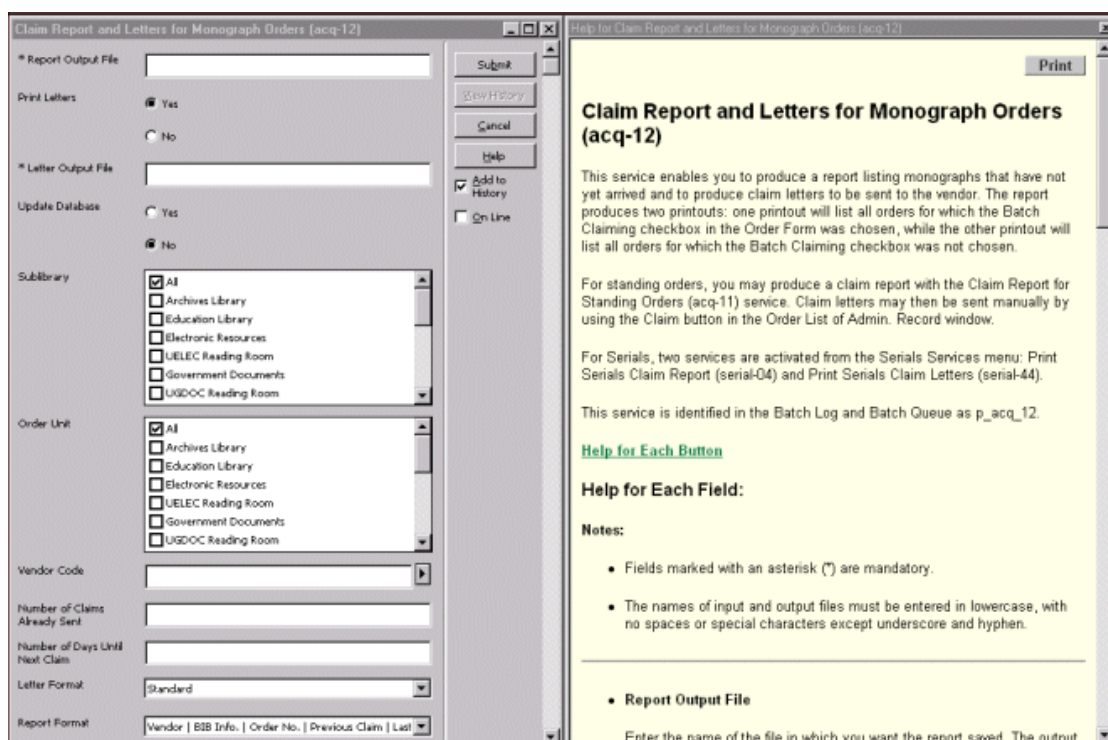
Tuto možnost si vyberte, když chcete používat SFX jako řádný čtenář. Systém vyhledá daný záznam v SFX.

6 Služby

V systému ALEPH můžete spouštět služby (dávkové procesy) ke generování zpráv a k provádění údržby souborů. Všechny služby jsou spravovány z modulů GUI. Každý modul obsahuje v hlavním menu dílčí menu pojmenované **Služby**.

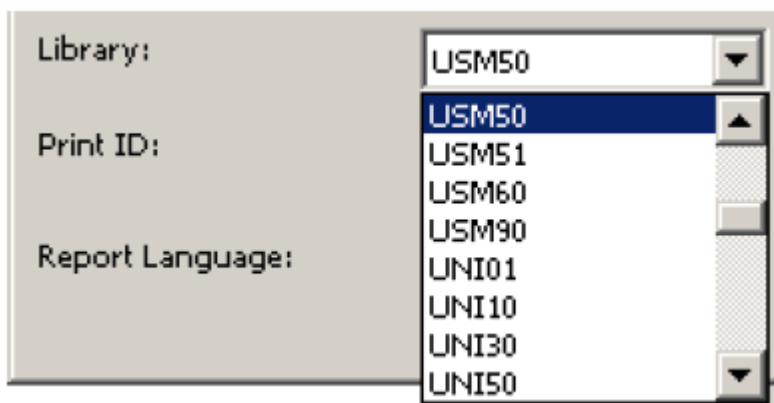
Jestliže pracovník knihovny nemá příslušné oprávnění, menu Služby se zobrazuje ve všech GUI modulech méně výrazně.

Příklad služby, kterou můžete spouštět z GUI Akvizice/Seriály - Zprávy o urgencích a dopisy pro monografické objednávky (acq-12):

Údaj o bázi

Každá služba obsahuje údaj o bázi. Můžete si v roletovém menu, připraveném systémovým knihovníkem, vybrat bázi, v níž budete chtít službu spouštět:

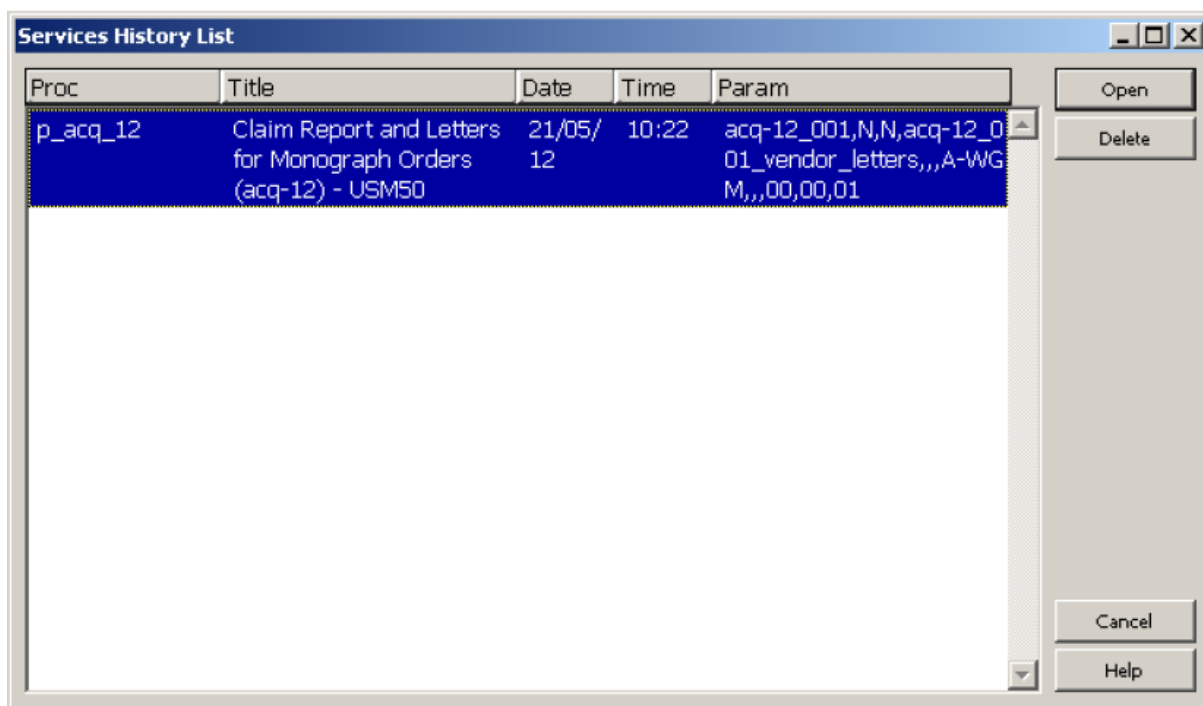

Jazyk zprávy

Každá služba, která vytváří výstupní zprávu, obsahuje pole Jazyk zprávy. Toto pole vám umožňuje nastavit jazyk, který se má použít pro tiskovou zprávu. Tak můžete pro každou zprávu používat tiskové šablony v různých jazycích.

Historie pro Služby

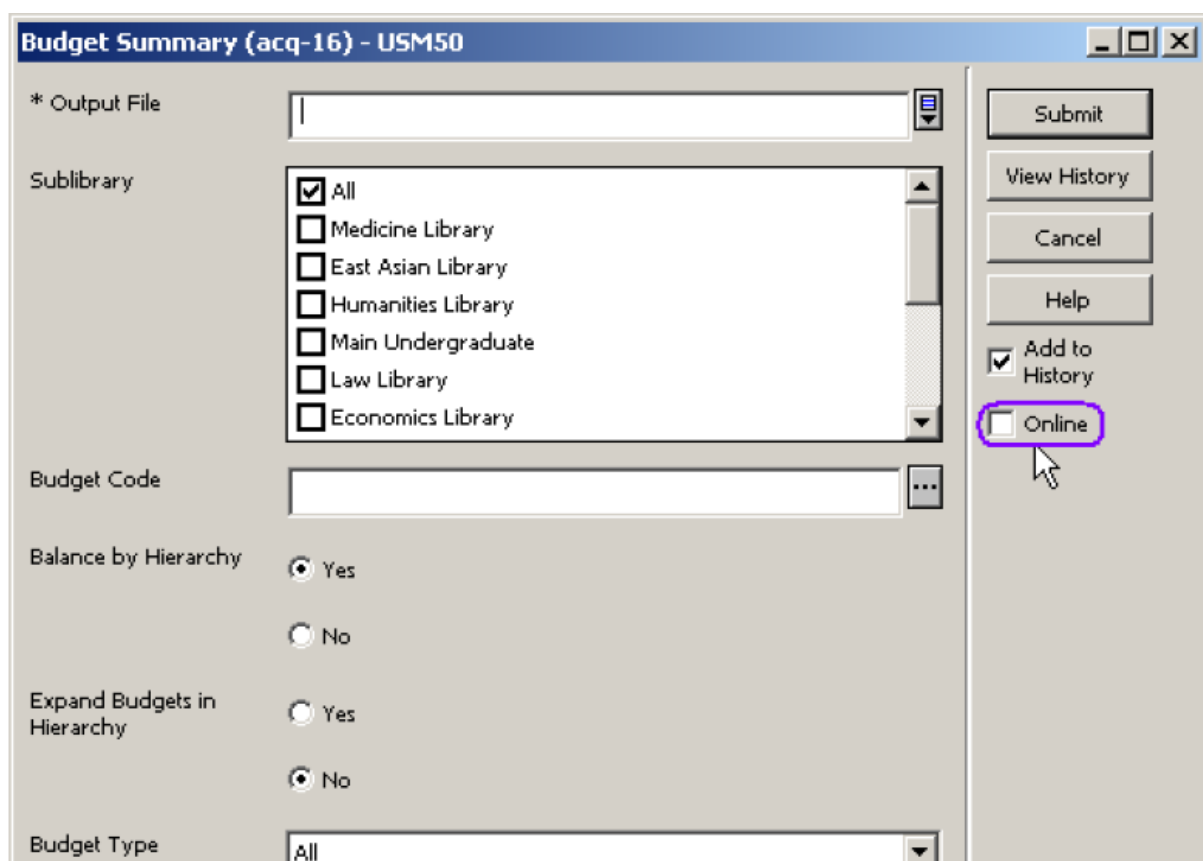
Dialogové okno Historie pro Služby, aktivované příkazem Historie v menu Služeb, zobrazuje služby, které byly spuštěny pouze v aktivní (té, k níž je uživatel právě připojen) bázi:

Když budete spouštět některou ze služeb v jiné bázi, než která je aktivní (kterou jste si vybrali pro připojení k bázi v menu ALEPH), musíte se připojit k této bázi, abyste mohli vidět dialogové okno Historie.

Zaškrťovací okénko On-line

Některé služby obsahují zaškrťovací okénko **On-line**:

Jestliže je toto okénko zaškrtnuto, služba bude spuštěna online (tedy neprodleně místo toho, aby byla odeslána do fronty dávek).

Podrobnější informace můžete najít v části Nastavení online zaškrťovacího okna ve Službách v kapitole Systémový knihovník.

Přidat do historie

Když je zaškrtnuto toto okénko, budou informace o spuštění dávkové služby uloženy v Seznamu historie pro služby. Uživatel bude moci spustit stejný proces znovu, aniž by musel opět zadávat všechny potřebné parametry.

Tisk do ADM báze

Všechny služby v bibliografické bázi v modulu Katalogizace obsahují možnost zvolit si jako vstupní soubor takový, který byl vytvořen v administrativní bázi, a uložit výstupní soubory z dané služby do administrativní báze.

Tuto možnost můžete použít, když zaškrtnete okénko Tisk do ADM báze.

Tiskové šablony

Úplný návod pro práci s tiskovými šablonami můžete najít v dokumentu Customizing Printouts (XML and XSL) (Úprava tiskových výstupů na míru (XML a XSL)), který si můžete zkopírovat z Dokumentačního střediska firmy Ex Libris ([Ex Libris Documentation Center](#)).

Speciální znaky

V GUI Službách můžete vkládat libovolné znaky tak, že použijete znaky \% a hodnotu symbolu Unicode. Např. chcete-li vložit znak pro vynechávku (^), zadejte \%5E.